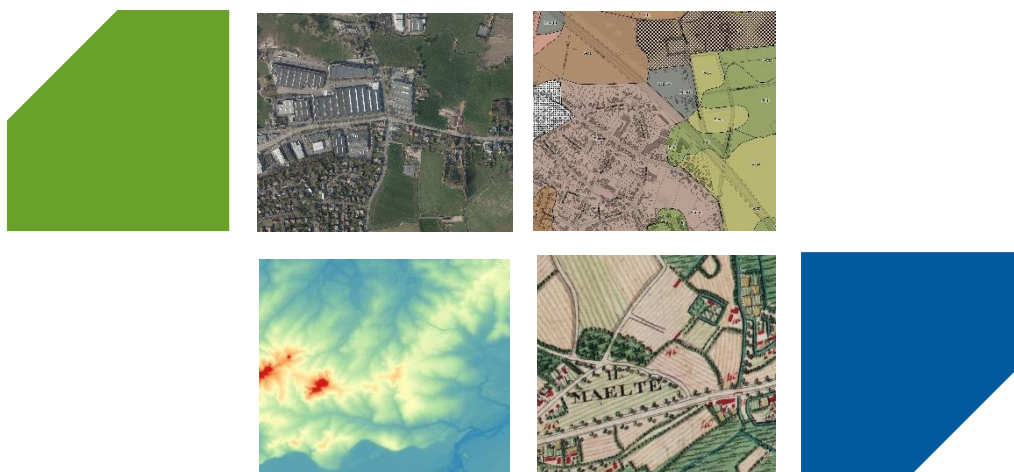

ARCHEOLOGIENOTA ULFORTSTRAAT 111 TE BEVERLO (BERINGEN)

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

ABO Archeologische Rapporten 2484

Rapport opgemaakt door:

Mevrouwhofstraat 1a
3511 Hasselt

Projectcode:

Intern: 41389

AOE: 2025G20

COLOFON

Titel

Archeologienota Ulfortstraat 111 te Beringen

Auteur

Sander Milis

Projectcodes

Intern: 41389

Agentschap Onroerend Erfgoed: 2025G20

Plaats en datum

Hasselt , juni – oktober 2025

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 2484

ISSN 2406-3940

Alle afbeeldingen zijn aangeleverd door ABO nv tenzij anders aangegeven.

RAPPORTFICHE

Versies		
<i>Versie</i>	<i>Datum</i>	<i>Status</i>
v0	17/06/2025	Interne draft
v1	01/07/2025	Externe draft
v2	10/07/2025	Definitieve versie
V3	16/07/2025	Herziene versie na weigering
V4	12/08/2025	Herziene versie na weigering
V5	25/09/2025	Herziene versie na weigering

Projectteam	
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>
Projectleider	Sander Milis
Business Unit Manager	Glenn De hooghe
Kwaliteitscontrole	Melissa Lamberts, Jan Coenaerts
General Director	Patrick Hambach

INHOUDSOPGAVE

DEEL 1 Verslag van resultaten	1
1 Inleiding	7
1.1 Administratieve gegevens	7
1.2 Aanleiding van het onderzoek en wettelijk kader	7
1.3 Afbakening van het projectgebied	8
1.4 Doel van het onderzoek en onderzoeksstrategie	8
2 Aard van de bedreiging	10
2.1 Huidige situatie	10
2.2 Toekomstige situatie	12
3 Landschappelijke analyse	16
3.1 Topografische situering	16
3.2 Bodemkundige situering	19
4 Archeologische voorkennis	23
4.1 Historische achtergrond	23
4.2 Inventarissen onroerend erfgoed	23
4.3 Cartografische en iconografische bronnen	30
4.4 Recente landschapsveranderingen	33
5 Besluit	38
6 Bibliografie	40
DEEL 2 Programma van maatregelen	42
1 Inleiding	43
2 Gemotiveerd advies	45
2.1 Zone geen maatregelen	45
2.2 Zone vooronderzoek	45
2.3 Uitgesteld traject	46
2.4 CTE-risico	46
3 Methodologie en onderzoeksstrategie	47
3.1 Stap 1 – Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van landschappelijk bodemonderzoek (verplicht)	47
3.2 Stap 2 – Vooronderzoek in functie van steentijd artefactensites (voorwaardelijk)	51
3.3 Stap 3 – Vooronderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van proefsleuven (voorwaardelijk)	62
4 Bijkomende bepalingen	67
4.1 Vondstmelding	67
4.2 Bewaring en deponering van vondsten	67
4.3 Criteria voor het niet uitvoeren van de voorziene onderzoeksmethoden	68
4.4 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code Goede Praktijk	68
4.5 Risico's en maatregelen	68
5 Bibliografie	70
6 Kwaliteitscontrole en ondertekening	71

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: GRB basiskaart met aanduiding van het projectgebied	8
Figuur 2: Zicht op het schoolgebouw in het oosten van het projectgebied (Initiatiefnemer 2025).....	10
Figuur 3: Zicht op het voetbalveld in het westen van het projectgebied (Initiatiefnemer 2025)	11
Figuur 4: Meest recente luchtfoto (2024) met aanduiding van het projectgebied.....	11
Figuur 5: Grondverzetsplan. (Initiatiefnemer 2025)	13
Figuur 6: Inplantingsplan nieuwe toestand. (Initiatiefnemer 2025).	14
Figuur 7: Overzicht van de geplande dieptes van de bodemingrepen per niveau op GRB.	15
Figuur 8: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied	17
Figuur 9: Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied, macroniveau	17
Figuur 10: Digitaal Hoogtemodel (1m) met hoogteprofielen en aanduiding van het projectgebied, microniveau	18
Figuur 11: Hoogteprofiel 1 (W-O).....	18
Figuur 12: Hoogteprofiel 2 (N-Z).....	19
Figuur 13: Hillshade (factor 0,25 m) met aanduiding van het projectgebied	19
Figuur 14: Gedigitaliseerde bodemkaart met aanduiding van het projectgebied	20
Figuur 15: Gedigitaliseerde Quartairgeologische kaart (1:200.000) met aanduiding van het projectgebied	21
Figuur 16: Gedigitaliseerde Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied	21
Figuur 17: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied	22
Figuur 18: Visuele weergave van de Inventaris Onroerend Erfgoed rondom het projectgebied. (IOE, 2025).	24
Figuur 19: Visuele weergave van de Centrale Archeologische Inventaris in dichte omgeving. (CAI, 2025). ..	26
Figuur 20: Archeologische rapporten uit de omgeving van het projectgebied.....	29
Figuur 21: Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied	31
Figuur 22: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied	31
Figuur 23: Vandermaelen-kaart met aanduiding van het projectgebied	32
Figuur 24: Topografische kaart van 1873 met aanduiding van het projectgebied.....	32
Figuur 25: Topografische kaart van 1939 met aanduiding van het projectgebied.....	34
Figuur 26: Orthofoto uit 1945 met aanduiding van het projectgebied (Onder De Radar 2025).....	34
Figuur 27: Orthofotomozaïek uit 1971 met aanduiding van het projectgebied	35
Figuur 28: Topografische kaart van 1969 met aanduiding van het projectgebied.....	35
Figuur 29: Orthofotomozaïek uit 1988 met aanduiding van het projectgebied	36
Figuur 30: Orthofotomozaïek uit 2022 met aanduiding van het projectgebied	36
Figuur 31: Meest recente orthofotomozaïek (2024) met aanduiding van het projectgebied	37
Figuur 32: Overzicht van het archeologisch advies met betrekking tot het projectgebied.....	39
Figuur 33: Overzicht van het archeologisch advies met betrekking tot het projectgebied.....	44
Figuur 34: Luchtfoto (2024) met aanduiding van de boorpunten voor het landschappelijk bodemonderzoek.	49
Figuur 35: Luchtfoto (2024) met indicatieve locatie van de proefsleuven.	64

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1: Overzicht van de geplande bodemingrepen per niveau	12
Tabel 2: Tabel met de locatie van het onroerend erfgoed gelegen op of direct langs het projectgebied. (Bron: Inventaris Onroerend Erfgoed, 2025)	26
Tabel 3: Overzicht van de CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied (Centrale Archeologische Inventaris 2025).....	27
Tabel 4: Overzicht van de publicaties in de omgeving van het projectgebied (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2025).....	30
Tabel 5: Overzicht voorgestelde onderzoeksstrategie in de voorgestelde volgorde van uitvoering.	45
Tabel 6: Overzicht toepasbaarheid, uitvoerbaarheid en noodzakelijkheid van het landschappelijk bodemonderzoek.....	47
Tabel 7: Overzicht onderzoeksvragen landschappelijk bodemonderzoek.	48
Tabel 8: Technische gegevens voor het voorgestelde landschappelijk booronderzoek.	48
Tabel 9: Overzicht onderzoeksvragen verkennend booronderzoek	53
Tabel 10: Overzicht onderzoeksvragen waarderend boor- en proefputtenonderzoek.	56
Tabel 11: Overzicht onderzoeksvragen proefputten steentijdtraject.	60
Tabel 12: Overzicht toepasbaarheid, uitvoerbaarheid en noodzakelijkheid van proefsleuvenonderzoek.	62
Tabel 13: Overzicht onderzoeksvragen proefsleuvenonderzoek.	63
Tabel 14: Technische gegevens voor het voorgestelde proefsleuvenonderzoek.	64
Tabel 15: Risico's en maatregelen.	69

1 INLEIDING

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectgegevens	
Naam + adres projectgebied	
- Straat + nr.:	Ulfortstraat 111
- Postcode:	3581
- Fusiegemeente:	Beringen
Lambertcoördinaten (1972; EPSG:31370)	Bereik: Xmin: 209.009,43m Ymin: 196.358,43m Xmax: 209.209,43m Ymax: 196.463,07m
Kadaster	
- Gemeente:	Beringen
- Afdeling:	Beringen 6 AFD/Beverlo
- Sectie:	C
- Percelen:	71005C1328/00L003 & 71005C1328/00S002
Onderzoekstermijn	Juni 2025
Oppervlakten:	- Betrokken percelen: 13.899m² - Projectgebied: 13.747,02m² - Geplande bodemingreep: 5.524,73m² - Lengte lijntracé: nvt - Onderzoeksgebied: 5.532.97m²

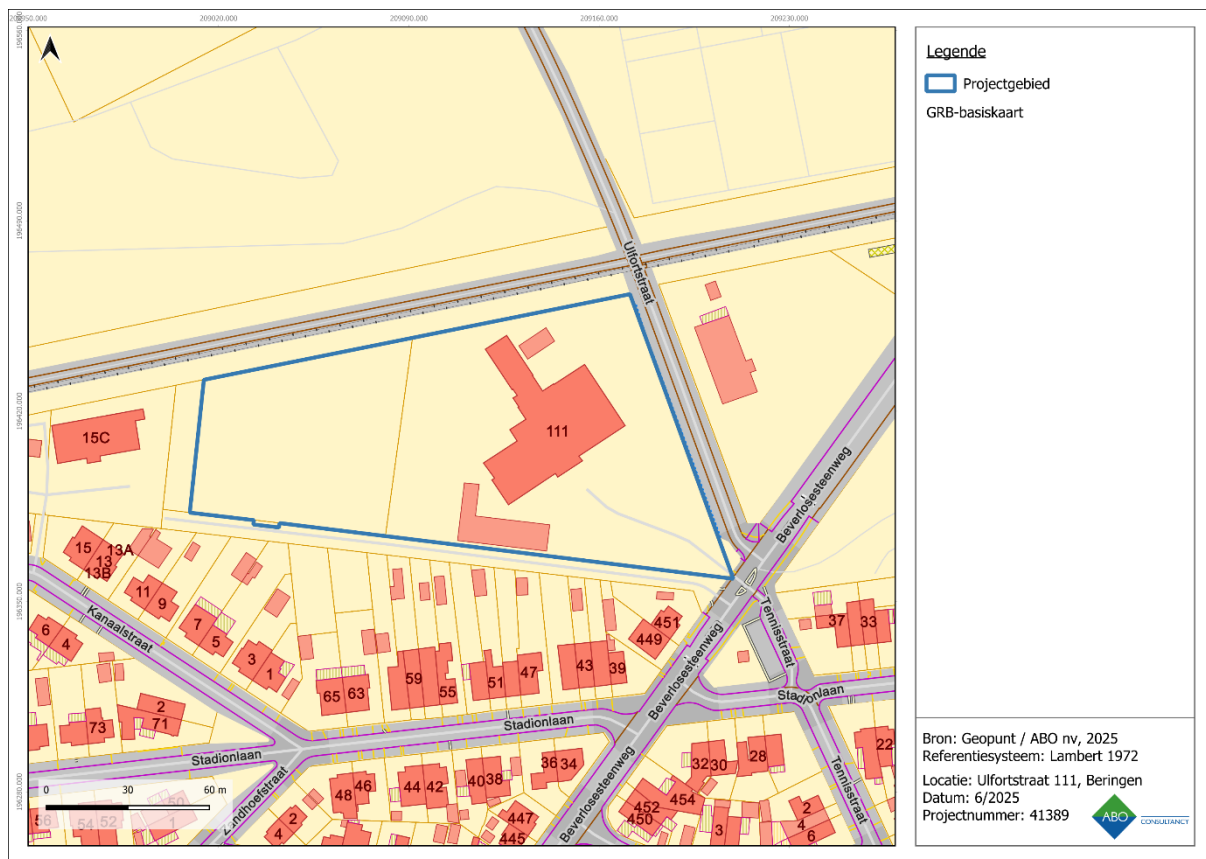
1.2 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK EN WETTELIJK KADER

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de initiatiefnemer van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen. De geplande werkzaamheden aan de Ulfortstraat 111 te Beringen houden de bouw van een nieuw schoolgebouw met bijhorende verhardingen in. De geplande werken van 5.524,73m² worden beschouwd als een ingreep in de bodem.

Het projectgebied valt buiten een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt. Verder bevindt het zich buiten een definitief of tijdelijk beschermd archeologische site en buiten een vastgestelde archeologische zone. De geplande werken hebben betrekking op een zone gedeeltelijk gelegen in woongebieden. Doordat de oppervlakte van de percelen waarop deze werken van toepassing zijn de 3.000m² overschrijdt en de geplande werken meer dan 1.000m² zullen inhouden, moet er in het kader van het Onroerend Erfgoeddecreet, voorafgaand aan een omgevingsvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). Het bureauonderzoek moet uitwijzen of een onderzoek met ingreep in de bodem mogelijk en wenselijk is voor het projectgebied.

1.3 AFBAKENING VAN HET PROJECTGEBIED

Het projectgebied komt overeen met percelen 71005C1328/00L003 & 71005C1328/00S002 (Beringen, afdeling Beringen 6 AFD/Beverlo, sectie C) die gelegen zijn aan de Ulfortstraat 111 (Figuur 1). In totaal beslaat het projectgebied een oppervlakte van ca. 13.747,02m².

Figuur 1: GRB basiskaart met aanduiding van het projectgebied

1.4 DOEL VAN HET ONDERZOEK EN ONDERZOEKSSTRATEGIE

Deze archeologienota heeft als doel na te gaan welke archeologische resten er te verwachten zijn ter hoogte van het projectgebied en in welke mate deze bedreigd worden door de nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek in deze archeologienota heeft drie objectieven:

- Er wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied;
- Er wordt nagegaan welke bewaring te verwachten is en in welke mate ze bedreigd worden door de geplande bodemingrepen;
- Er wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

De gegevens waarop het onderzoek gebaseerd is, worden gehaald uit de door de initiatiefnemer aangeleverde plannen in combinatie met bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten. Het is steeds de bedoeling om het archeologisch verwachtingsprofiel te confronteren met de aard van de geplande werken om zo de impact ervan op het bodemarchief te bepalen.

De volgende stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachtingsprofiel op te stellen:

- Een studie van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het projectgebied in een breder landschappelijk kader (hfst. 3). Hiertoe worden zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.
- Een studie van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geeft inzicht in het archeologisch potentieel van het Projectgebied (hfst. 4). Hierbij worden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt een advies geformuleerd omtrent een eventueel archeologisch vooronderzoek, een vervolgonderzoek, een *in situ* bewaring of een 'geen maatregelen'.

2 AARD VAN DE BEDREIGING

De plannen van de bestaande toestand en de ontwerpplannen van de nieuwe situatie die zijn aangeleverd door de initiatiefnemer zijn als bijlagen toegevoegd aan deze archeologienota om de leesbaarheid te garanderen.

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het projectgebied bestaat hoofdzakelijk uit twee percelen en een klein deel van de openbare ruimte (Figuur 4). In het noorden wordt het projectgebied begrensd door een spoorweg, in het zuiden en oosten door wegen en in het westen door een klein perceel met gras. Het westelijke perceel, C1328L3, is ingericht als voetbalterrein (Figuur 3) met in het noorden een klein bosje. Het oostelijke perceel, C1328S2, bevat een schoolgebouw (Figuur 2) met omringend enkele bijgebouwen, verhardingen en speeltuigen.

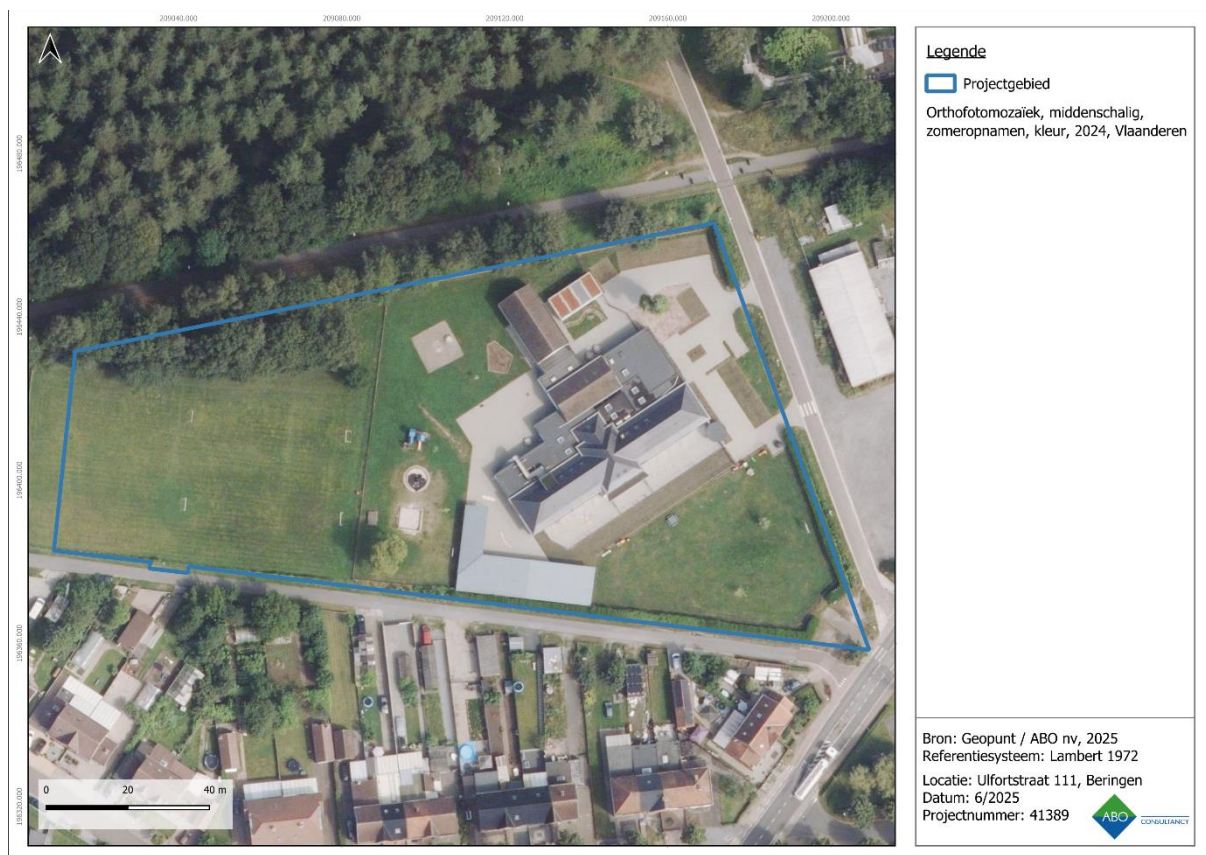
De verstoringdiepte veroorzaakt door de bestaande bebouwing in het oosten van het projectgebied is niet gekend. De relevantie hiervan is echter laag: de bestaande bebouwing zal binnen de huidige plannen behouden blijven. Bij het bekijken van historische orthofoto's die voor het projectgebied voorhanden zijn (zie 4.4, p. 33) vallen rondom de bebouwing verschillende bodemingrepen op. Sommige met een grote, andere met een beperkte oppervlakte, die allen te linken zijn aan de aanleg of verwijdering van verhardingen of speeltuigen. De verstoringen veroorzaakt door deze werkzaamheden zijn niet gekend en hebben naar verwachting een eerder beperkte diepte.

Figuur 2: Zicht op het schoolgebouw in het oosten van het projectgebied (Initiatiefnemer 2025)

Figuur 3: Zicht op het voetbalveld in het westen van het projectgebied (Initiatiefnemer 2025)

Figuur 4: Meest recente luchtfoto (2024) met aanduiding van het projectgebied

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

De bestaande gebouwen en verhardingen in het oosten van het projectgebied blijven behouden. De opdrachtgever plant binnen het westen van het projectgebied de bouw van een nieuw schoolgebouw met omliggende verhardingen, groenaanleg, wadi en nutsleidingen.

Door de opdrachtgever werd in het kader van grondverzet een syntheseplan opgesteld waarop het projectgebied werd ingedeeld in zones met uitgravingsdieptes (Figuur 5). Dit plan wordt, samen met de andere plannen uit de aangeleverde plannenbundel (Figuur 6), aan deze archeologienota toegevoegd als bijlage.

Figuur 7 geeft een overzicht van verstoringsdieptes van de geplande bodemingrepen. De dieptes worden ook weergegeven in Tabel 1 en hier verder kort besproken met vermelding van oppervlakte en diepte. De meest ingrijpende bodemingreep is de plaatsing van een serie hemelwater- en infiltratieputten in het zuidwesten van het projectgebied binnen een oppervlakte van 131,53m² (0,96%) met een uitgravingsdiepte van 2,50m-mv. In verbinding hiermee staat een wadi met een oppervlakte van 125,06m² en een uitgravingsdiepte van 0,50m-mv (0,91%).

Voor de uitgraving van funderingszolen en -muren en controleputten wordt een uitgraving tot 0,80m-mv beoogd binnen een oppervlakte van 178,60m² (1,30%). De vloerfundering zal reiken tot 0,60m-mv binnen een oppervlakte van 1.613,88m² (11,74%).

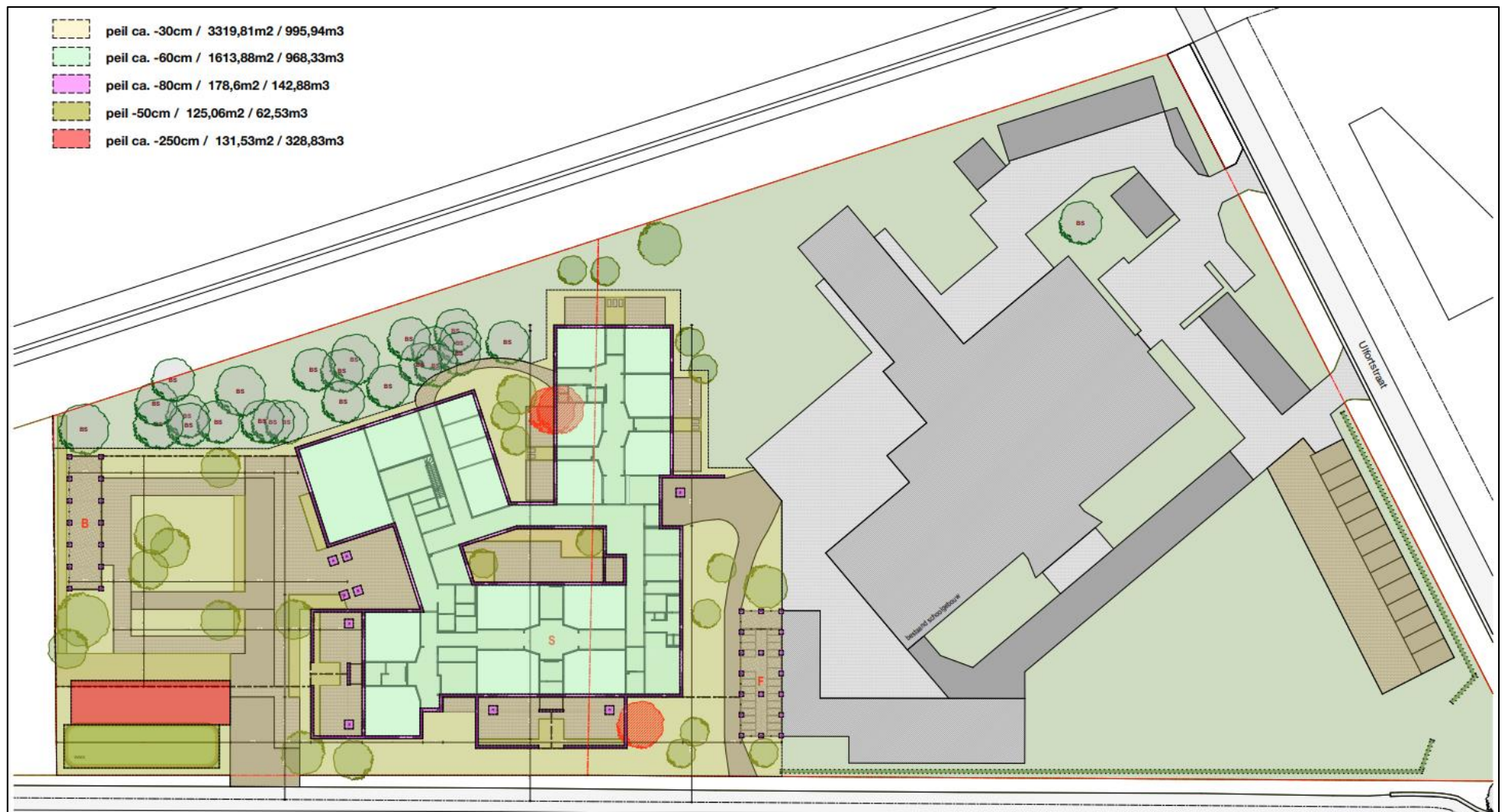
Nutsleidingen worden binnen het projectgebied aangelegd. De verschillende nutsleidingen kennen een maximale diameter van 0,16m en een maximale diepteligging van 0,80m-mv. Uitgaande van een uitgraving van 0,30m aan weerszijden van de buis, wordt gerekend op een aanlegsleuf van 0,76m breedte voor de nutsleidingen. Zo wordt een totale oppervlakte van 576,46m² (4,19%) uitgegraven.

Tot slot wordt omringend aan de voorgenoemde bodemingrepen verharding aangelegd (speelterrinen, wandelpaden, parkings) en groenaanleg. Voor deze bodemingrepen wordt een verstoringsdiepte van 0,30m-mv verwacht binnen een oppervlakte van 3.319,81m² (24,15%). De geplande werkzaamheden zullen worden uitgevoerd met behulp van zware machines. Het gewicht van deze machines kan plaatselijk een compactie van de bodem veroorzaken. Daarom geeft Tabel 1 ook een maximale diepte van de bodemingreep weer met inbegrip van een buffer ten gevolge van compactie.

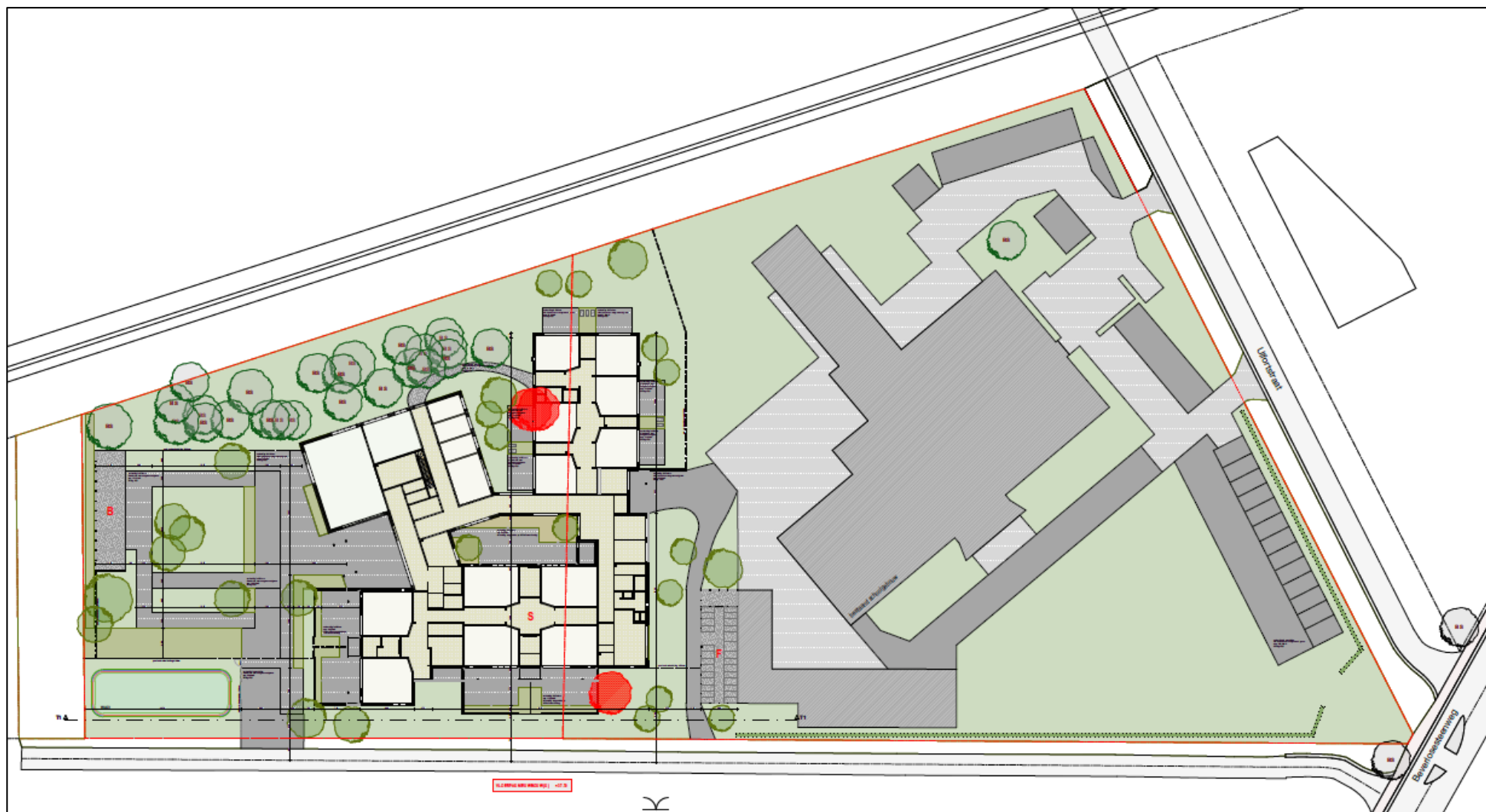
Enkele bomen zullen verwijderd worden. Ter hoogte van de bomen worden echter ook andere bodemingrepen gepland. Gelet op hun beperkte oppervlakte wordt deze verstoring niet besproken. Binnen 8.222,29m² van het projectgebied (59,81%) worden geen bodemingrepen gepland.

Locatie	Ingereep	Oppervlakte (m ²)	Diepte (m-mv)	Maximale diepte, inclusief buffer (m-mv)
C1328L3	Hemelwater- en infiltratieputten	131,53m	2,50	3,00
C1328L3 & C1328S2	Funderingsmuren en controleputten	178,60	0,80	1,30
C1328L3 & C1328S2	Aanlegsleuven nutsleidingen	576,46	0,80	1,30
C1328L3 & C1328S2	Vloerfundering	1.613,88	0,60	1,10
C1328L3	Wadi	125,06	0,50	1,00
C1328L3 & C1328S2	Verhardingen en groenaanleg	3.319,81	0,30	0,80

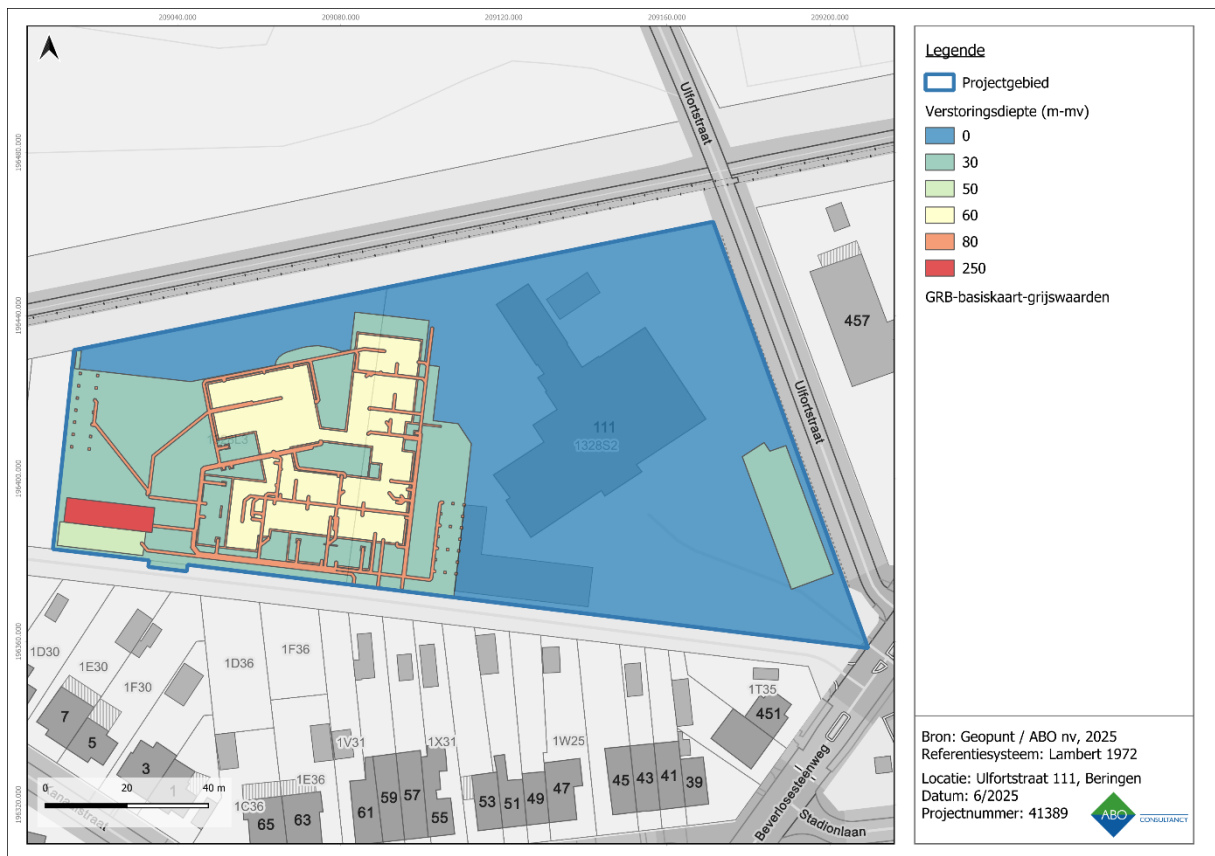
Tabel 1: Overzicht van de geplande bodemingrepen per niveau

Figuur 5: Grondverzetsplan. (Initiatiefnemer 2025)

Figuur 6: Inplantingsplan nieuwe toestand. (Initiatiefnemer 2025).

Figuur 7: Overzicht van de geplande dieptes van de bodemingrepen per niveau op GRB.

3 LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

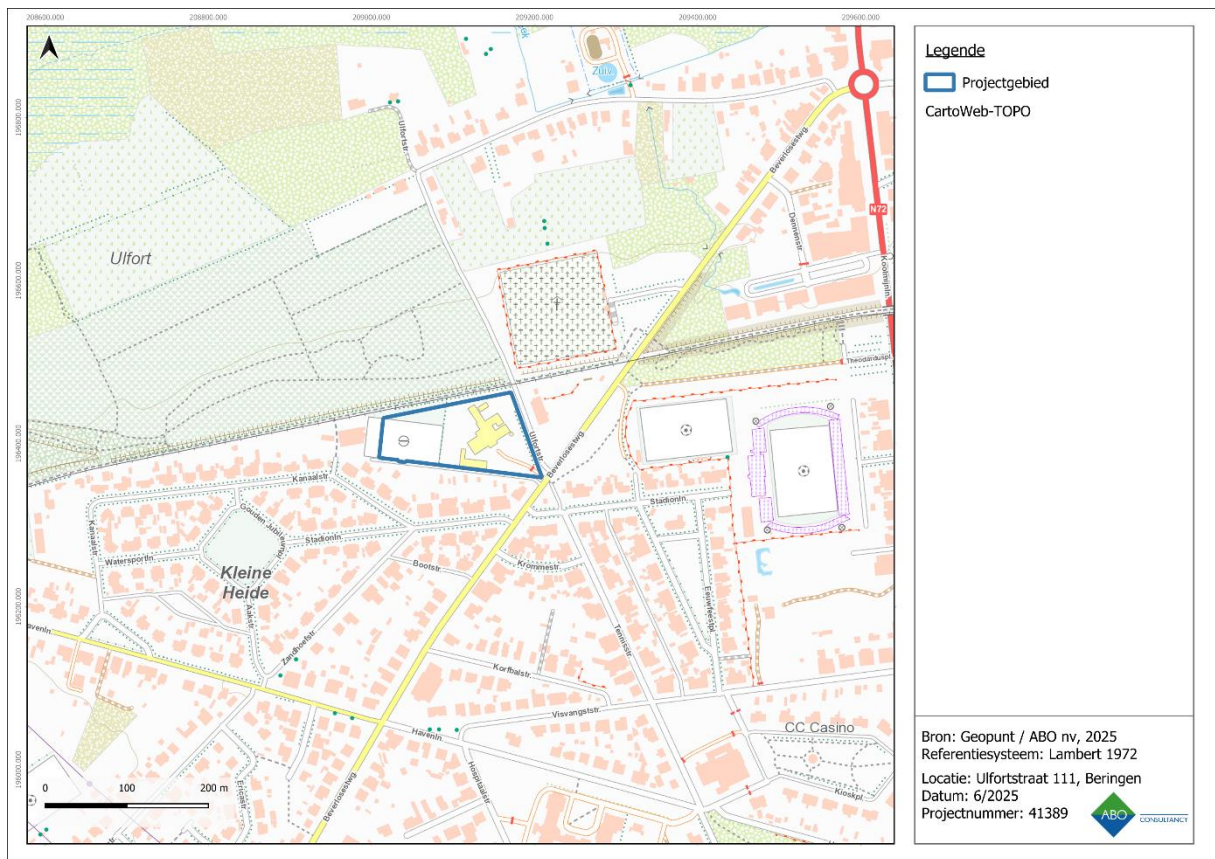
3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

Vanuit landschappelijk standpunt ligt het projectgebied in de Zuiderkempen, een zanderige en heuvelachtige streek. Binnen het projectgebied bevindt zich heden in het oosten een schoolgebouw en in het westen een sportveld. Net ten zuiden bevindt zich de woonwijk Kleine Heide; aan de overzijde van de spoorweg bevindt zich in het noorden het bosgebied Ulfort. Naar het noordoosten bevindt zich een kerkhof, naar het oosten een voetbalstadion (Figuur 8).

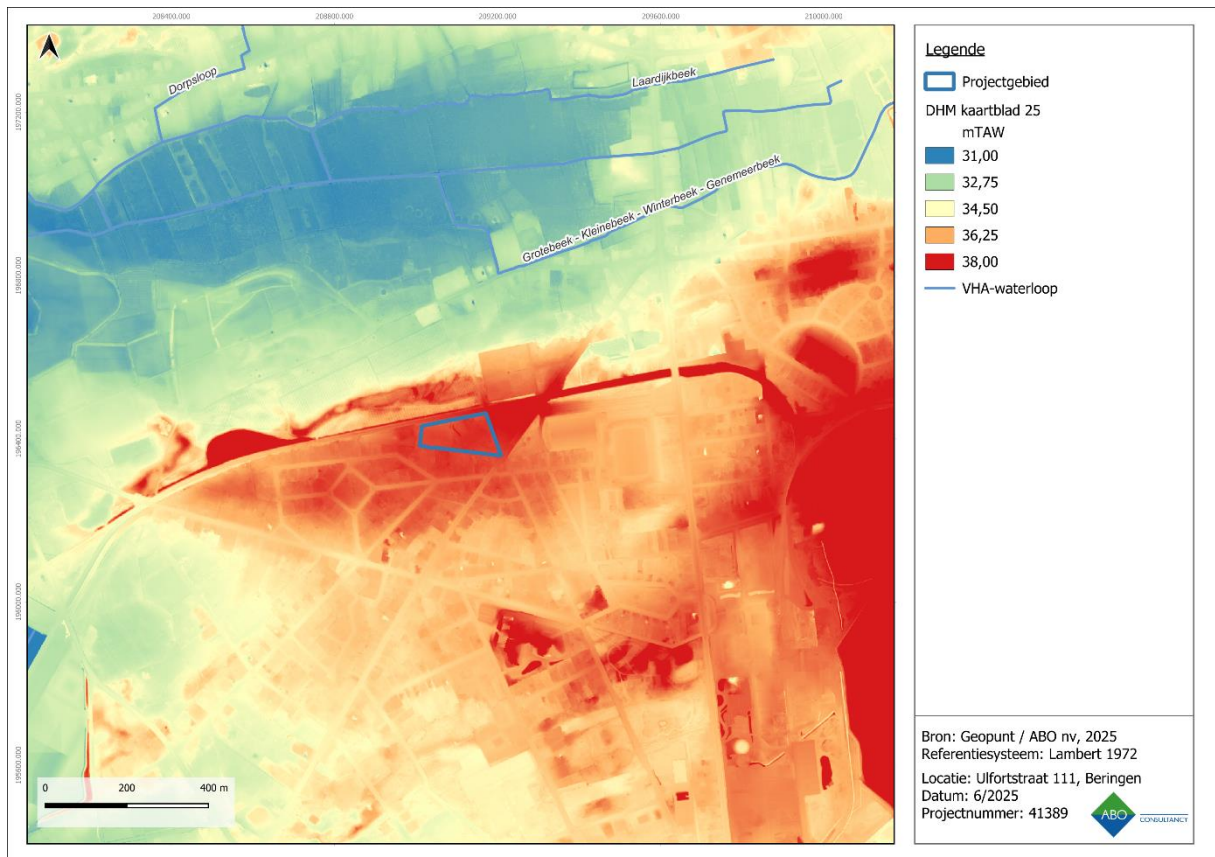
De dichtstbijzijnde natuurlijke waterweg is de Grotebeek die op 350m ten noorden van het projectgebied westwaarts vloeit. Op 1km ten westen bevindt zich ook de Kolenhaven van Beringen, een zijhaven van het Albertkanaal. In de omgeving van het projectgebied vallen grootschalige kunstmatige ophogingen op waaronder de mijnterrils die op de oostelijke rand van de kaart haast een muur vormen (Figuur 9). Op het Digitaal Hoogtemodel worden binnen het projectgebied hoogtes gemeten tussen 36,95mTAW & 38,30mTAW. De hoogteprofielen (Figuur 11, Figuur 12) tonen aan dat ter hoogte van het schoolgebouw een lichte helling aanwezig is. Van het noorden naar het zuiden valt op dat het terrein ten noorden van de spoorweg ongeveer 0,60m lager ligt dan het voorliggend projectgebied. Het projectgebied zelf vormt een lichte helling; de centrale piek is te wijten aan een aarden wal, vermoedelijk opgericht als speeltuig.

Het projectgebied bevindt zich op een heuveltop met naar het noorden een nabijgelegen natte laagte. Dergelijke gradiëntzones vormen interessante kampplaatsen voor prehistorische nomaden en ook interessante vestigingsplaatsen voor mensen uit latere historische periodes.

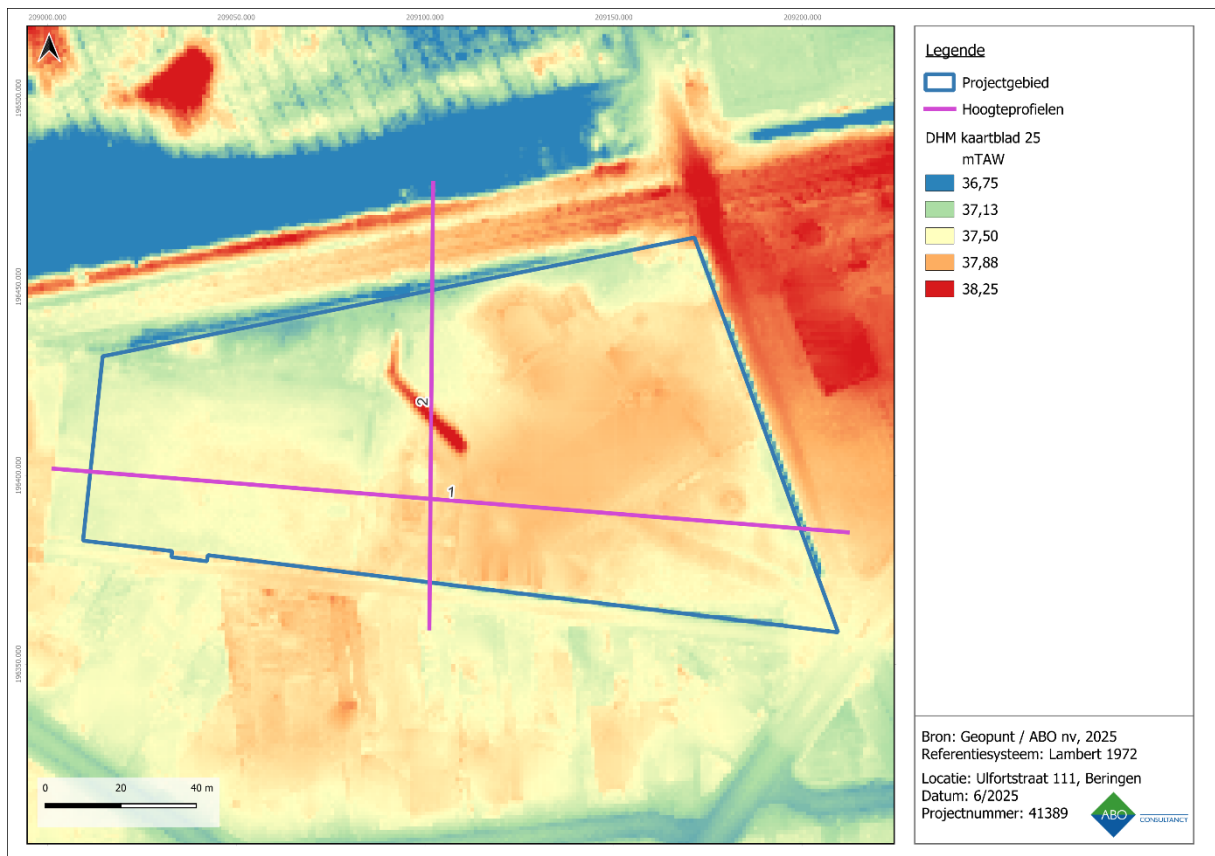
De Hillshade toont aan dat het grootste gedeelte van het projectgebied vlak is (Figuur 13). Plaatselijk zijn wel kunstmatige verhoging en uitdiepingen aanwezig die gelinkt kunnen worden aan de bebouwing, verharding en speeltuigen. Aan de overzijde van de spoorweg vallen in het noorden diepe parallelle uitsnijdingen op het terrein op; rabatten.

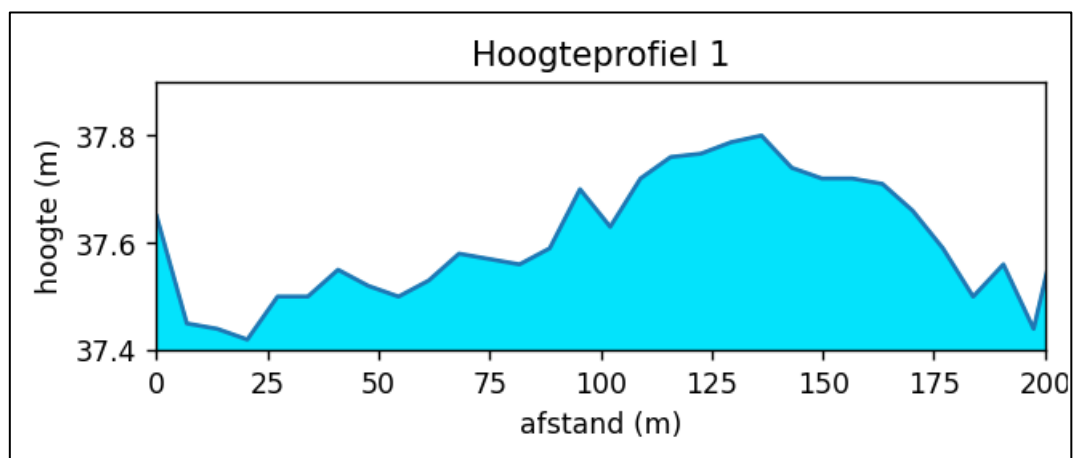
Figuur 8: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied

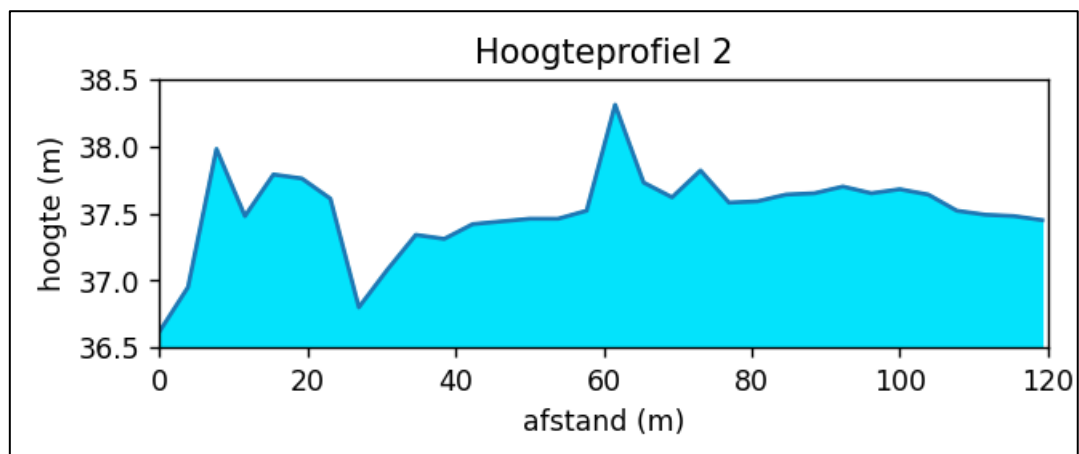
Figuur 9: Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied, macroniveau

Figuur 10: Digitaal Hoogtemodel (1m) met hoogteprofielen en aanduiding van het projectgebied, microniveau

Figuur 11: Hoogteprofiel 1 (W-O)

Figuur 12: Hoogteprofiel 2 (N-Z)

Figuur 13: Hillshade (factor 0,25 m) met aanduiding van het projectgebied

3.2 BODEMKUNDIGE SITUERING

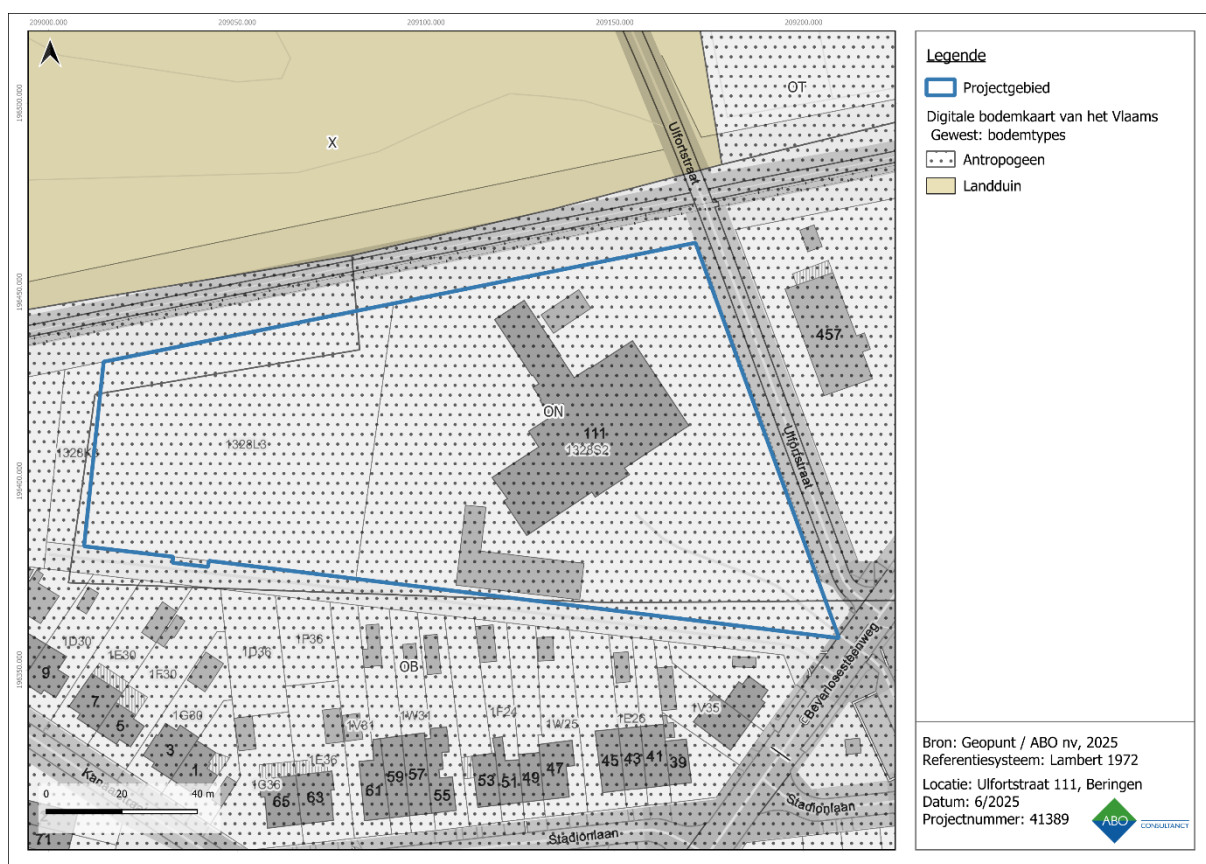
Volgens de gedigitaliseerde Bodemkaart (1950-1970) komen de karteringen **OB** en **ON** voor ter hoogte van het projectgebied (Figuur 14). ON-bodems zijn kunstmatig opgehoogde gronden, in dit geval kan dit mogelijk gelinkt worden aan de aanleg van de spoorweg. Het is echter niet geweten hoe dik de plaatselijke ophogingslaag is. Ophogingslagen kunnen een beschermende buffer vormen en mogelijk de onderliggende natuurlijke bodem beschermen. OB-bodems zijn bodems waarbij de natuurlijke bodemopbouw niet bewaard is gebleven of waar deze niet vastgesteld kon worden door de aanwezigheid van bebouwing en/of verharding. Net ten noorden van de spoorweg wordt bodemtype **X** gekarteerd waarbij op natuurlijke wijze een zandige ophogingslaag ontstaan is. Hieronder kunnen complexe bodems bewaard zijn gebleven.

Volgens de Quartairgeologische kaart (schaal 1:200.000) bestaat het projectgebied uit **type 1** (Figuur 15). Dit type wordt gekenmerkt door eolische zandafzettingen uit het weichseliaan of hellingsafzettingen van het Quartair.

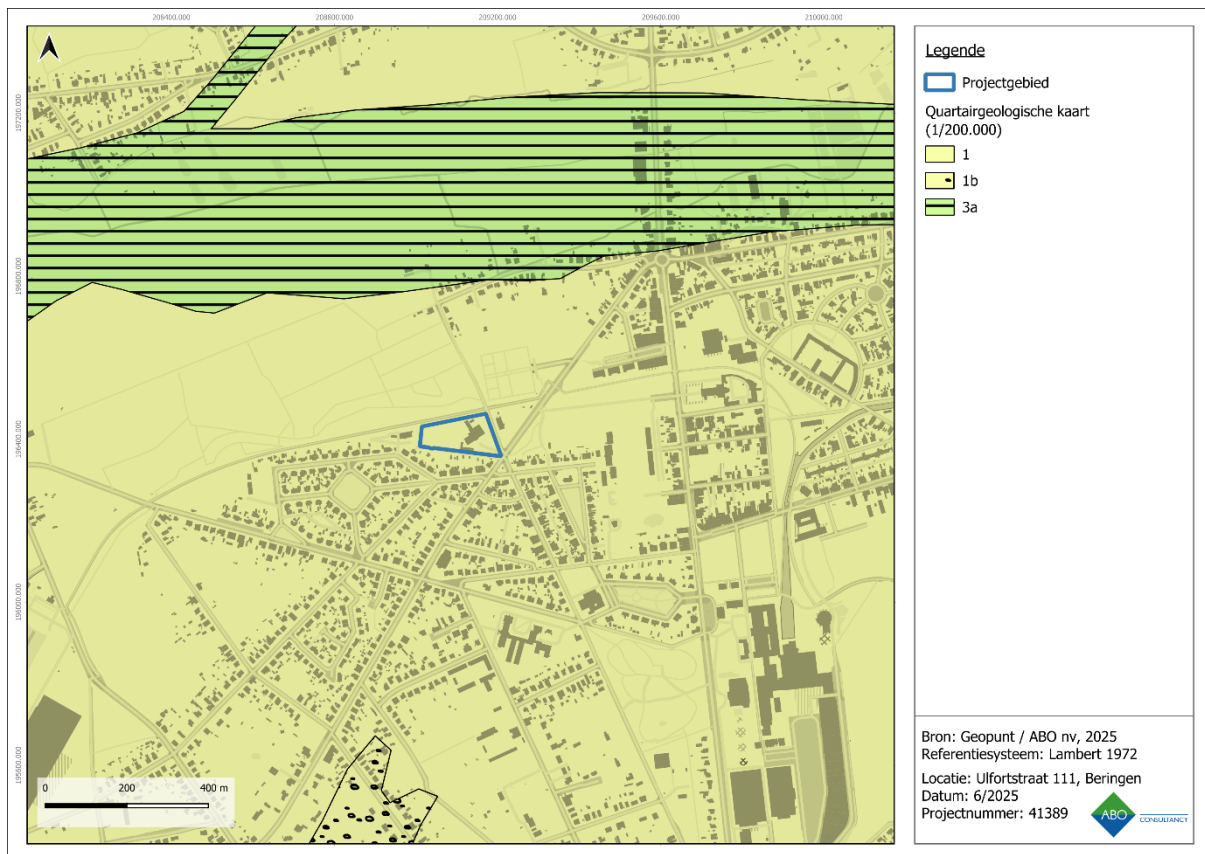
Het projectgebied ligt op de Tertiaire afzettingen van de Formatie van Diest (Figuur 16). Deze formatie wordt gekenmerkt door groen tot bruin zand, heterogeen, meerdere grindlagen, (ijzer)zandsteenbanken, kleirijke horizonten, schuine gelaagdheid, glauconietrijke en micarrijke horizonten. De Tertiaire isohypsen bevinden zich op een hoogte van 35mTAW tot meer dan 40mTAW.

Op de potentiële bodemerosiekaart is het projectgebied en onmiddellijke omgeving niet gekarteerd. Een lage impact van erosie bevordert de bewaring van de bodemopbouw en bijgevolg ook van eventueel aanwezige archeologische resten.

Het projectgebied is volgens de Bodembedekkingskaart in het oosten bebouwd en verhard en in het westen begroeid met grassen dan wel bomen. Deze kaart is weinig aanvullend en bevestigt hierbij de GRB (Figuur 17). Binnen het projectgebied zijn geen boringen gekend op de DOV.

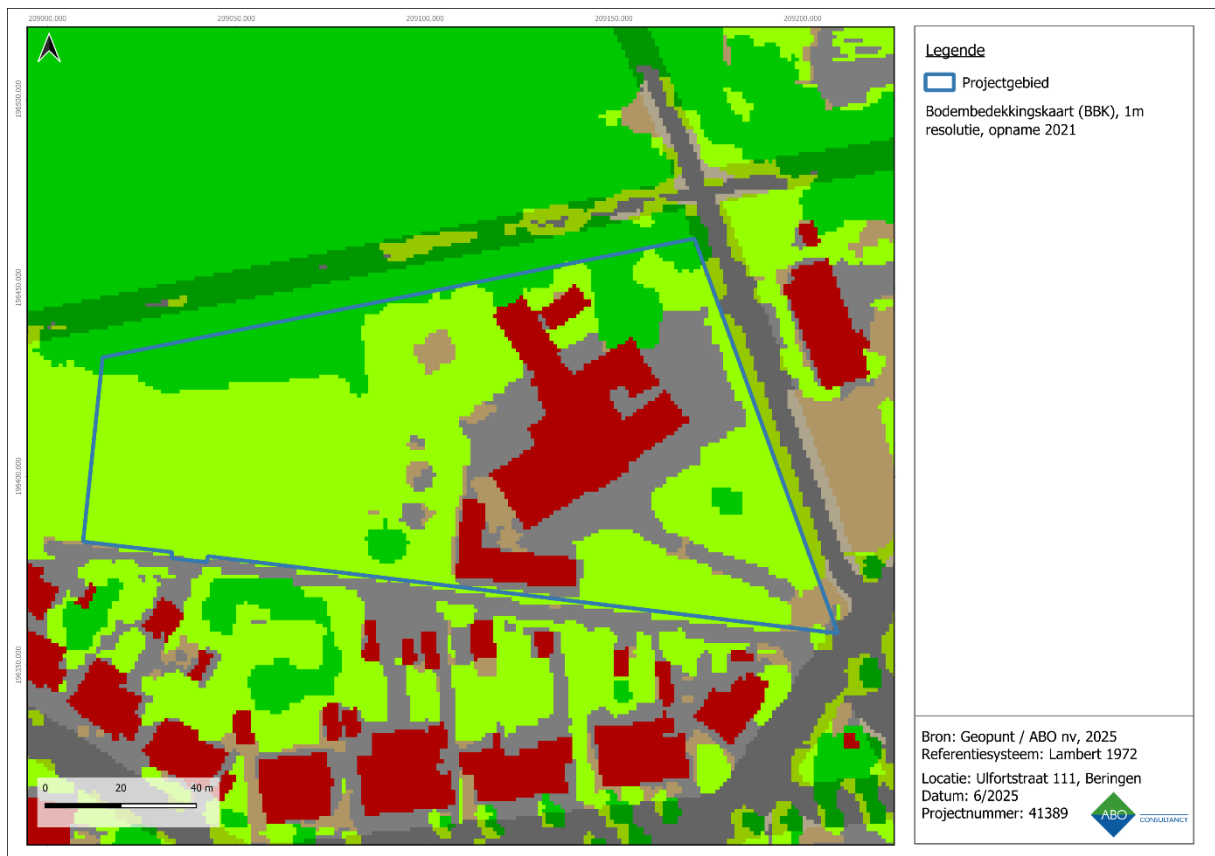
Figuur 14: Gedigitaliseerde bodemkaart met aanduiding van het projectgebied

Figuur 15: Gedigitaliseerde Quartairgeologische kaart (1:200.000) met aanduiding van het projectgebied

Figuur 16: Gedigitaliseerde Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied

Figuur 17: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied

4 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

4.1 HISTORISCHE ACHTERGROND

Het projectgebied is gelegen binnen Beverlo, deelgemeente van Beringen. De historische kern van het dorp bevindt zich op ongeveer 1,5km naar het noordoosten. *Beuerlo* wordt voor het eerst vermeld in 1186, etymologisch wordt de plaatsnaam verklaard vanuit de elementen *bibru* (bever) en *bauha* (bosje op hoge zandgrond). De omgeving van het projectgebied vormde historisch woeste heidegronden met zeer verspreide bebouwing. Pas in de eerste helft van de 20ste eeuw werd de omgeving bebouwd met de komst van de steenkoolmijn van Beringen.¹

4.2 INVENTARISSEN ONROEREND ERFGOED

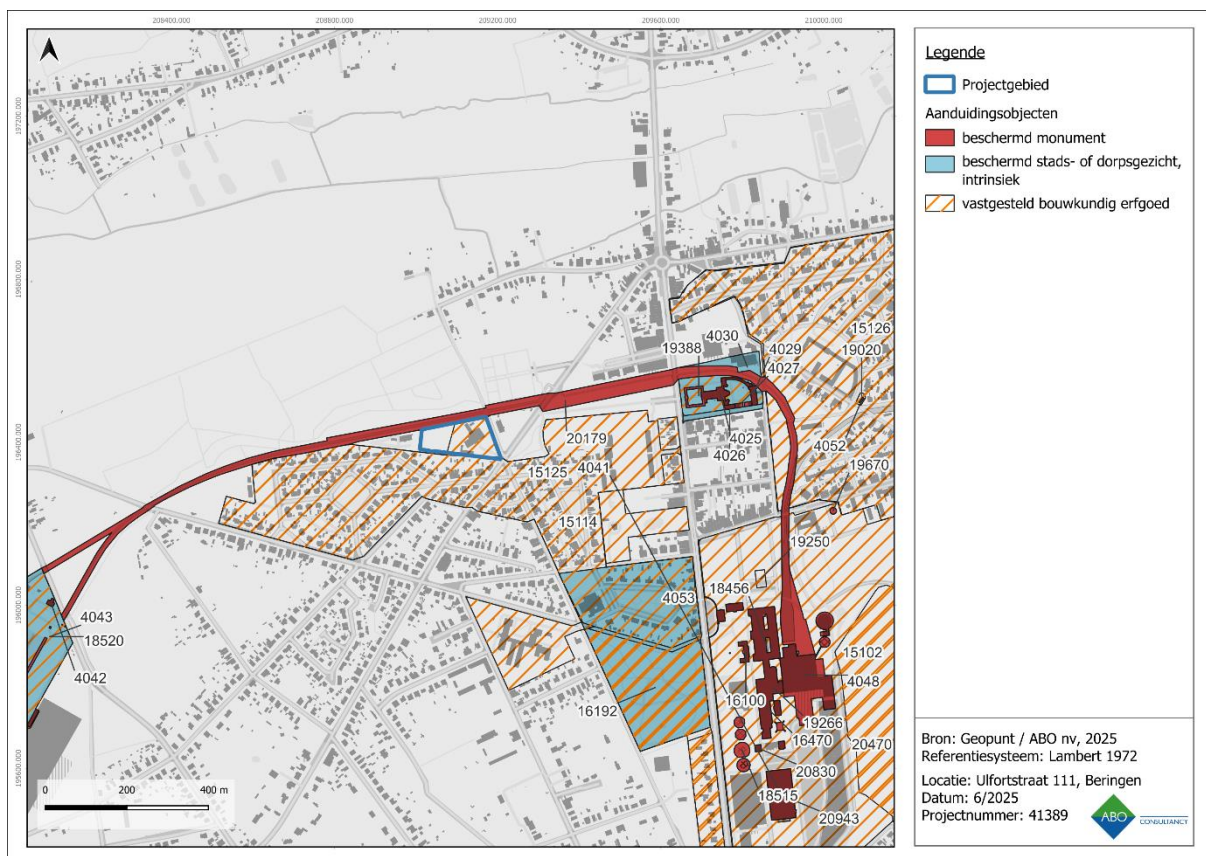
4.2.1 BESCHERMDE EN VASTGESTELDE ERFGOEDWAARDEN

Volgens de Inventaris Bouwkundig Erfgoed bevindt er zich een erfgoedwaarde op het projectgebied (Figuur 18). Het oosten van het projectgebied, in het bijzonder het schoolgebouw, maakt deel uit van de mijncité van de steenkoolmijn van Beringen (15114). In de directe omgeving zijn verschillende elementen van waardevol bouwkundig erfgoed aanwezig die allen (met uitzondering van een 19e-eeuwse hoeve met ID 18614) in verband kunnen worden gebracht met de uitbreiding van de steenkoolmijn in de 20ste eeuw. Hoewel zeker interessant vanuit bouwhistorisch en industrieel oogpunt, brengen deze erfgoedwaarden slechts een beperkt archeologisch kennispotentieel met zich mee. Alle waarden bevinden zich ten oosten en zuiden van het projectgebied; het natuurgebied naar het noordwesten is leeg op vlak van erfgoedwaarden.

Alle erfgoedelementen worden opgenomen in Tabel 2.

---

¹ Inventaris Onroerend Erfgoed, 'Beverlo'.

Figuur 18: Visuele weergave van de Inventaris Onroerend Erfgoed rondom het projectgebied. (IOE, 2025).

ID	Naam	Datering	Bescherming
4025	Parochiaal complex Sint-Theodardus	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Beschermd monument
4026	Parochiaal complex Sint-Theodardus: pastorie	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Beschermd monument
4027	Parochiaal complex Sint-Theodardus: woning	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Beschermd monument
4028	Parochiaal complex Sint-Theodardus: woning	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Beschermd monument
4029	Parochiaal complex Sint-Theodardus: parochiezaal	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Beschermd monument
4030	Parochiaal complex Sint-Theodardus: omgeving	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Beschermd monument
4041	Steenkoolmijn van Beringen	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Beschermd monument
4042	Kolenhaven: onderdelen	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Beschermd monument
4043	Kolenhaven	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Beschermd monument
4048	Steenkoolmijn van Beringen: indikkers, kolenwasserij en -zeverij	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Beschermd monument

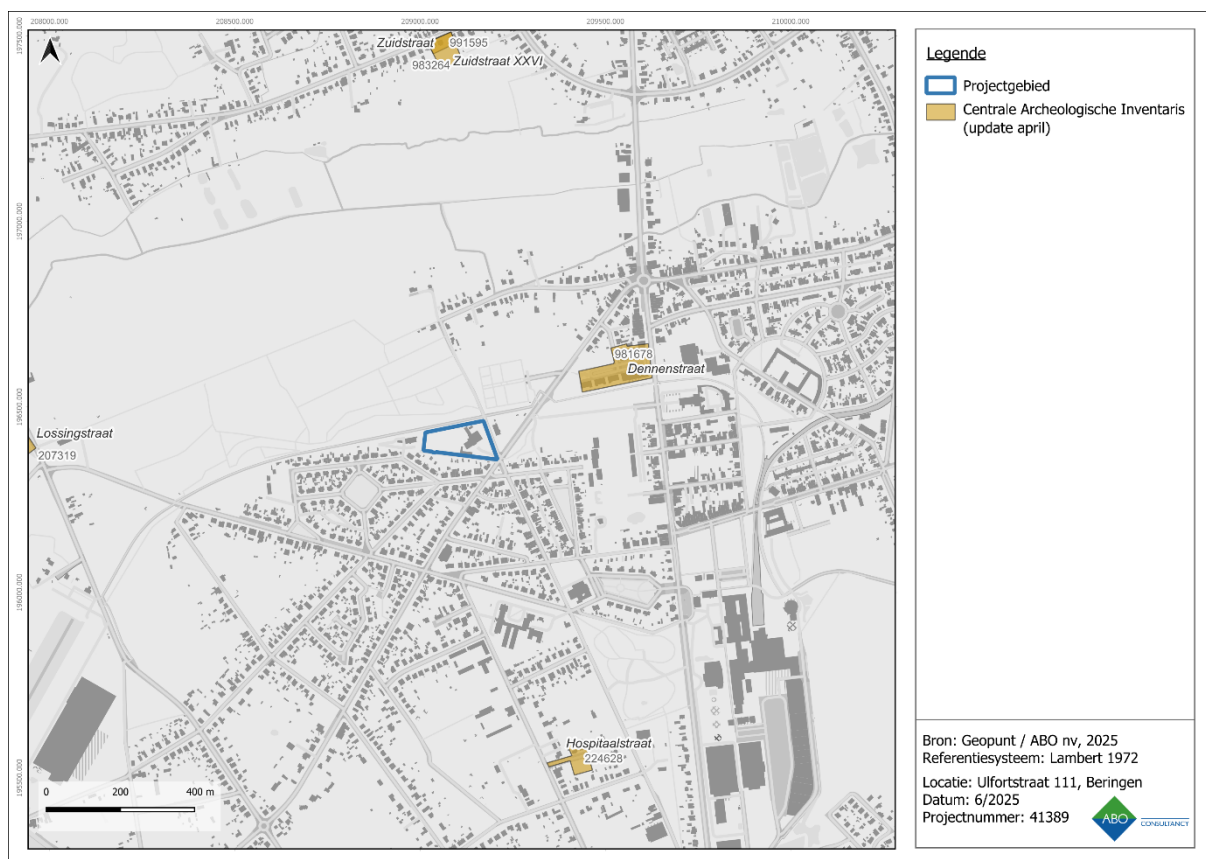
4052	Melkhuisje en elektriciteitspyloon	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Beschermd monument
4053	Kiosklein en directeurswoning met omgevend park	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Beschermd stads- of dorpsgezicht
15102	Steenkoolmijn van Beringen	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
15114	Steenkoolmijn van Beringen: Mijncités	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
15125	Steenkoolmijn van Beringen: Mijncité van Koersel	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
15126	Steenkoolmijn van Beringen: Mijncité van Beverlo	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
15425	Betonnen klaarvijvers	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
16100	Centrale burelen	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
16192	Directeurs- en ingenieurswoningen	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
18456	Kleedkamers en stortbaden	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
18515	Koeltorens	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
18521	Kolenwasserij en -zeverij	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
18614	Langgestrekte hoeve	Nieuwste tijd (19 ^{de} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
19020	Melkhuisje en elektriciteitspyloon	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
19250	Omheining, controlegebouw, eetzaal en kleedkamer en sociaal gebouw	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
19388	Parochiaal complex Sint-Theodardus	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
19670	Watertoren	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
20179	Spoorlijnen	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
20470	Steenstort	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
20830	Watercentrale	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed

20943	Werkhuizen	Nieuwste tijd & eigen tijd (20 ^{ste} eeuw)	Vastgesteld bouwkundig erfgoed

Tabel 2: Tabel met de locatie van het onroerend erfgoed gelegen op of direct langs het projectgebied. (Bron: Inventaris Onroerend Erfgoed, 2025)

4.2.2 ARCHEOLOGISCHE DATA

In de nabije omgeving van het projectgebied zijn er verschillende meldingen uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) bekend van archeologische sporen en/of vondsten die een licht kunnen werpen op menselijke occupatie in het verleden (Figuur 19).

Figuur 19: Visuele weergave van de Centrale Archeologische Inventaris in dichte omgeving. (CAI, 2025).

Er is slechts een beperkt aantal archeologische waarden uit de CAI gekend in de omgeving van het projectgebied. Op 1.050m ten westen van het projectgebied werd bij archeologisch vooronderzoek in 2014 mogelijk een mesolithisch lithisch artefact aangetroffen in een boring (207319). Een proefsleuvenonderzoek op 950m naar het noorden (983264) werd bij een proefsleuvenonderzoek aardewerk uit de metaaltijden, de Romeinse tijd en de volle middeleeuwen aangetroffen. Opvolgend werd een opgraving uitgevoerd (991595) die uitgebreide sporen uit de vernoemde periodes aan het licht bracht. Hierbij waren verschillende bijgebouwen uit de ijzertijd (5de-3de eeuw v.Chr.), een structuur uit de Romeinse tijd (1ste-2de eeuw n.Chr.) en de rand van een erf met hoofdgebouw en waterput uit de volle middeleeuwen (11de-13de eeuw) aanwezig.

Bij een proefsleuvenonderzoek op 1.050m ten westen kwamen enkel kuilen uit de 19de eeuw aan het licht. Op 800m naar het zuidoosten werd een rabattensysteem uit de 20ste eeuw aangetroffen bij proefsleuven (224628). Bij een proefsleuvenonderzoek op 275m naar het noordoosten werden geen sporen aangetroffen (981678).

De gekende archeologische resten in de omgeving van het projectgebied lijken te bevestigen dat de regio doorlopend menselijke aanwezigheid heeft gekend vanaf de steentijden tot nu. Op basis van deze informatie bestaat de kans om resten en/of sporen van menselijke aanwezigheid uit zeer uiteenlopende perioden aan te treffen ter hoogte van het projectgebied.

CAI	Naam	Datering	Omschrijving
207319	Lossingstraat	1. Steentijd (mesolithicum) 2. Nieuwste tijd (19 ^{de} eeuw)	1. Booronderzoek: (mogelijk) Lithisch artefact 2. Vooronderzoek: kuilen
224628	Hospitaalstraat	1. Nieuwste tijd (20 ^{ste} eeuw)	1. Vooronderzoek: rabatten
981678	Dennenstraat	1. Nvt	1. Proefsleuvenonderzoek: geen sporen
983264	Zuidstraat XXVI	1. Metaaltijden 2. Romeinse tijd 3. Middeleeuwen (vol)	1. Proefsleuvenonderzoek: Kuilen, aardewerk 2. Proefsleuvenonderzoek: Aardewerk 3. Proefsleuvenonderzoek: Kuilen, paalkuilen, aardewerk
991595	Zuidstraat	1. Metaaltijden 2. Romeinse tijd 3. Middeleeuwen (vol) 4. Nieuwe/nieuwste tijd	1. Opgraving: Structuren 2. Opgraving: Structuren 3. Opgraving: Structuren, greppels, paden, waterput, aardewerk 4. Opgraving: Structuren, wachttorens

Tabel 3: Overzicht van de CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied (Centrale Archeologische Inventaris 2025).

In de directe omgeving van het projectgebied werden er sinds de wetswijziging van 2016 reeds verschillende archeologienota's (AN), nota's (N) en eindverslagen (EV) gepubliceerd (Figuur 20, Tabel 4).

Voor een terrein op 275m ten noordoosten van het projectgebied werd een vooronderzoek uitgevoerd door Condor Archaeological Research in 2014 in de vorm van een proefsleuvenonderzoek.² Bij het proefsleuvenonderzoek werden enkel recente sporen aangetroffen.

Voor een terrein op 300m ten noordoosten van het projectgebied werd een archeologienota opgesteld door VUHbs in 2016 (985). Uitgesteld vooronderzoek werd aanbevolen dat in 2017 werd uitgevoerd door hetzelfde bedrijf in de vorm van een landschappelijk bodemonderzoek (6127).³ Het LBO stelde binnen 4 van de 5 boringen een matige bodembewaring met AC-profiel vast. De onderzoekers besloten om geen maatregelen aan te bevelen.

Voor een terrein op 525m ten zuidoosten van het projectgebied werd een archeologienota opgesteld door Studiebureau Archeologie in 2023. Uitgesteld vooronderzoek werd aanbevolen voor een terrein op 750m dat uitgevoerd werd door hetzelfde bedrijf in 2024 in de vorm van een proefsleuvenonderzoek (32386).⁴

² Van Kerkhoven 2014.

³ Groenhuijzen 2018.

⁴ Laloo & Vennekens 2025.

Bij het proefsleuvenonderzoek werden enkel recente verstoringen aangetroffen die in verband worden gebracht met een betonfabriek uit de 20ste eeuw.

Voor een terrein op 775m ten zuidoosten van het projectgebied werd een archeologienota opgesteld door Studiebureau Archeologie in 2017 (2280) en door hetzelfde bedrijf in 2018 (8218). Uitgesteld vooronderzoek werd aanbevolen dat door hetzelfde bedrijf werd uitgevoerd in 2019 in de vorm van een landschappelijk bodemonderzoek en een proefsleuvenonderzoek (12458).⁵ Het proefsleuvenonderzoek kon enkel rabatten en recente verstoringen uit de 20ste eeuw aan het licht brengen.

Voor een terrein op 950m ten noorden van het projectgebied werd een archeologienota opgesteld door Condor Archaeological Research in 2021 waarin de resultaten van een landschappelijk bodemonderzoek vervat zaten (19184). Vooronderzoek werd aanbevolen in de vorm van een proefsleuvenonderzoek dat in hetzelfde jaar door hetzelfde bedrijf werd uitgevoerd (21440).⁶ Hierbij werden 74 sporen geregistreerd waarin gebouwplattegronden konden herkend worden en aardewerk uit de metaaltijden, Romeinse tijd en volle middeleeuwen. Een opgraving werd aanbevolen die in 2022 werd uitgevoerd door Terra Engineering & Consultancy⁷. Hierbij werden meerdere structuren uit de ijzertijd, een structuur uit de Romeinse tijd, en een erf met hoofdgebouw en waterput uit de volle middeleeuwen aangetroffen.

Voor een terrein op 975m ten westen van het projectgebied werd in 2013 een bureau- en verkennend booronderzoek uitgevoerd door Studiebureau Archeologie (2013/nvp/019). Het doel was om een beeld te krijgen van de bodemontwikkeling en -bewaring binnen een groot onderzoeksgebied. Binnen de dichtstbijgelegen pedogenetische zones, 1 & 2, werden respectievelijk een gedeeltelijk en een volledig podzolprofiel teruggevonden. Voor het projectgebied werd een archeologienota opgesteld door Studiebureau Archeologie in 2020 (17731). Uitgesteld vooronderzoek werd enkel aanbevolen voor een zone op zo'n 1,3km ten westen van het projectgebied.

Bij enkele archeologienota's werd vooronderzoek aanbevolen dat tot op heden nog niet werd uitgevoerd of waarvan de nota nog niet werd gepubliceerd (17665, 18871, 26870). Bij enkele archeologienota's, in het bijzonder ter hoogte van de steenkoolmijn, bleek de bureaustudie voldoende om geen maatregelen voor te schrijven (2420, 4590, 8921, 10618, 16039, 16254, 24258).

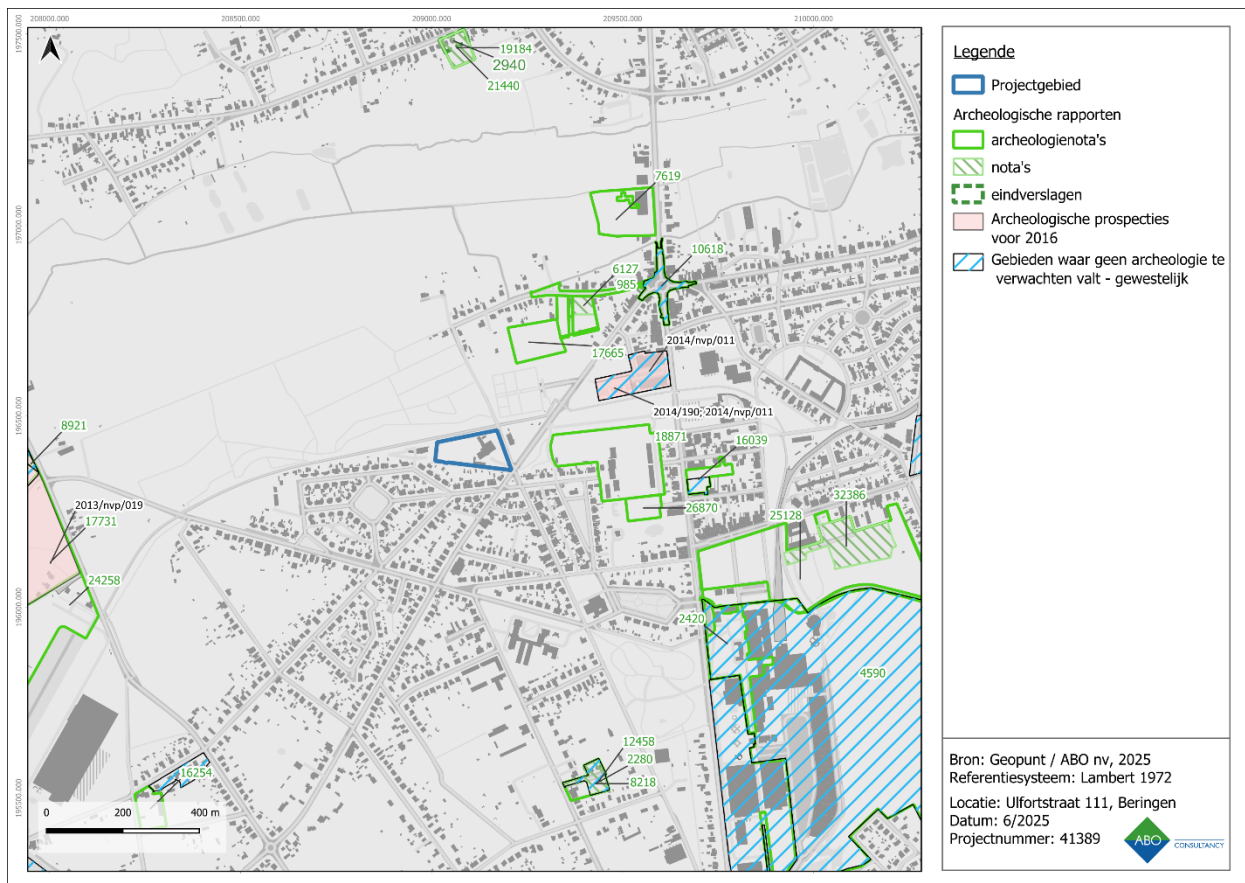
Er kan uit deze data geconcludeerd worden dat in de omgeving van het projectgebied verstoringen verwacht kunnen worden ten gevolge van de mijnbouw uit de 20ste eeuw. Er is echter ook sprake van een opgraving waarbij sporen en vondsten uit meerdere periodes (metaaltijden tot volle middeleeuwen) werden aangetroffen.

---

⁵ Yperman 2019.

⁶ Deville & Houbrechts 2022.

⁷ Lees et al. 2024.

Figuur 20: Archeologische rapporten uit de omgeving van het projectgebied.

ID	Naam	Type	Bedrijf	Conclusie
985	Vooronderzoek Beringen Beringen - Ulfortstraat	AN	VUHbs archeologie	Uitgesteld vooronderzoek
2280	Vooronderzoek Beringen Hospitaalstraat	AN	Studiebureau Archeologie	Uitgesteld vooronderzoek
2420	Vooronderzoek Beringen Beringen - Koolmijnlaan	AN	Studiebureau Archeologie	Geen maatregelen
2940	Opgraving Beringen Zuidstraat	EV	Terra Engineering & Consultancy	/
4590	Vooronderzoek Beringen Beringen koolmijnlaan	AN	Studiebureau Archeologie	Geen maatregelen
6127	Vooronderzoek Beringen Beringen - Ulfortstraat	N	VUHbs archeologie	Geen maatregelen
7619	Vooronderzoek Beringen Beringen, Koolmijnlaan	AN	ARON	Geen maatregelen
8218	Vooronderzoek Beringen Beringen- Hospitaalstraat	AN	Studiebureau Archeologie	Uitgesteld vooronderzoek
8921	Vooronderzoek Beringen Beringen, Neusenbergh	AN	ARON	Geen maatregelen
10618	Vooronderzoek Beringen Beringen Koolmijnlaan Beverlosteenweg	AN	BAAC Vlaanderen	Geen maatregelen
12458	Vooronderzoek Beringen Beringen- Hospitaalstraat	N	Studiebureau Archeologie	Geen maatregelen
16039	Vooronderzoek Beringen Koolmijnlaan	AN	ARCHEBO	Geen maatregelen

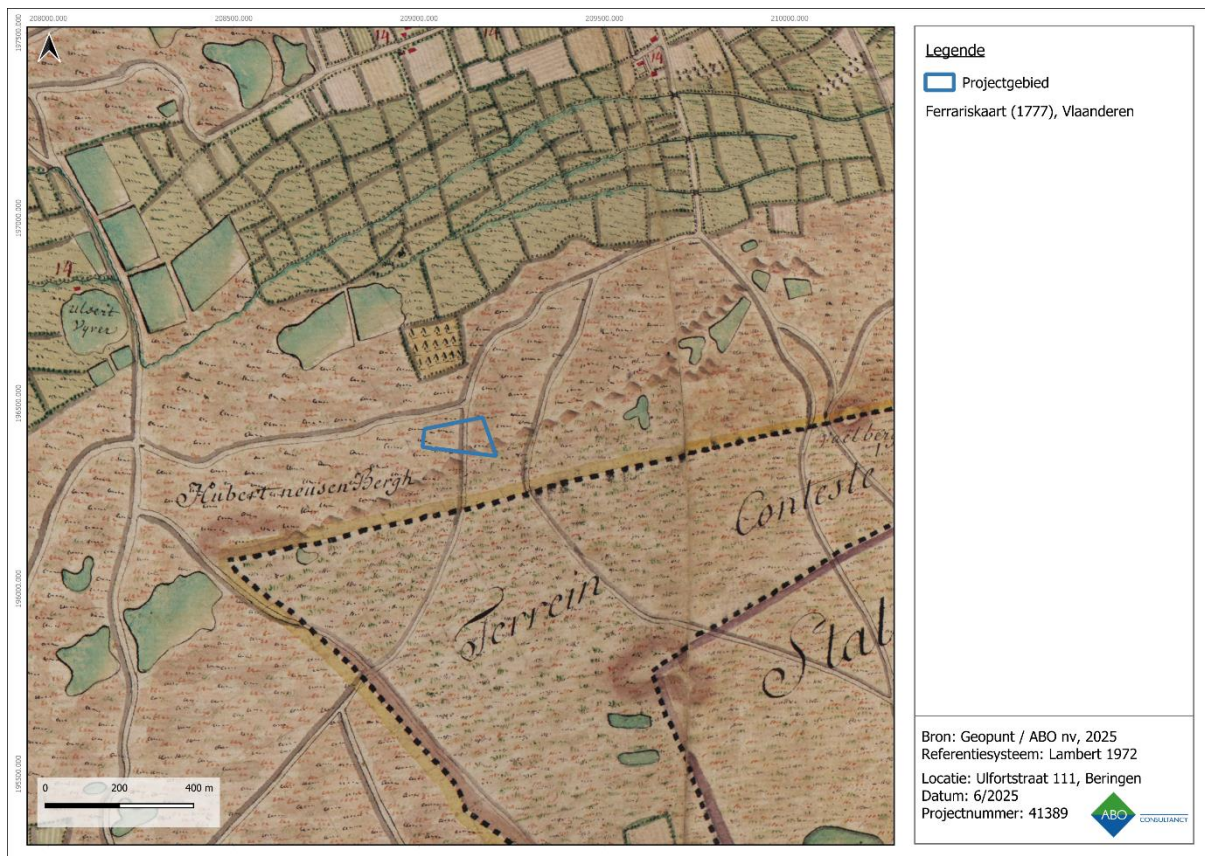
16254	Vooronderzoek Beringen Schipperstraat 60	AN	J. Verrijckt	Geen maatregelen
17665	Vooronderzoek Beringen Ulfortstraat	AN	ARCHEBO	Uitgesteld vooronderzoek
17731	Vooronderzoek Beringen Lossingstraat	AN	Studiebureau Archeologie	Uitgesteld vooronderzoek
18871	Vooronderzoek Beringen Voetbalveld	AN	ARCHEBO	Uitgesteld vooronderzoek
19184	Vooronderzoek Beringen Beringen Zuidstraat	AN	Condor Archaeological Research	Uitgesteld vooronderzoek
21440	Vooronderzoek Beringen Beringen Zuidstraat	N	Condor Archaeological Research	Opgraving
24258	Vooronderzoek Beringen Beringen, Kolenhavenlaan	AN	Indar	Geen maatregelen
25128	Vooronderzoek Beringen Beringen Stationstraat	AN	Studiebureau Archeologie	Uitgesteld vooronderzoek
26870	Vooronderzoek Beringen Koolmijnlaan	AN	Indar	Uitgesteld vooronderzoek
32386	Vooronderzoek Beringen Beringen Stationstraat	N	Ruben Willaert	Geen maatregelen
2013/nvp/019	Bureau- en booronderzoek aan de industriezone Ravenshout-Noord te Beringen	/	Studiebureau Archeologie	/
2014/190 & 2014/nvp/011	Vooronderzoek Dennenstraat Beringen	/	Condor Archaeological Research	/

Tabel 4: Overzicht van de publicaties in de omgeving van het projectgebied (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2025).

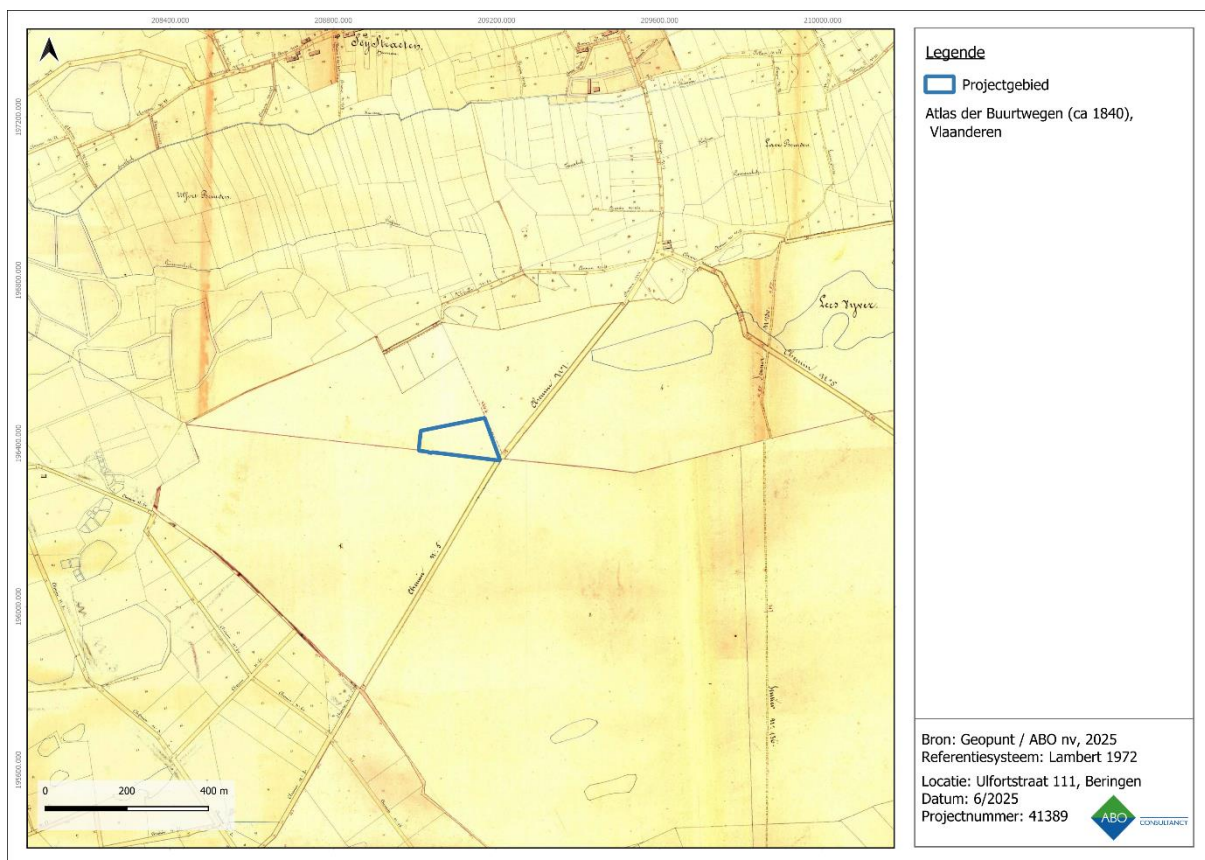
4.3 CARTOGRAFISCHE EN ICONOGRAFISCHE BRONNEN

Een belangrijke bron van informatie is historisch kaartmateriaal. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Eventueel eerder aanwezige middeleeuwse structuren zijn mogelijk reeds verdwenen en zijn dus niet meer opgenomen in recentere bronnen.

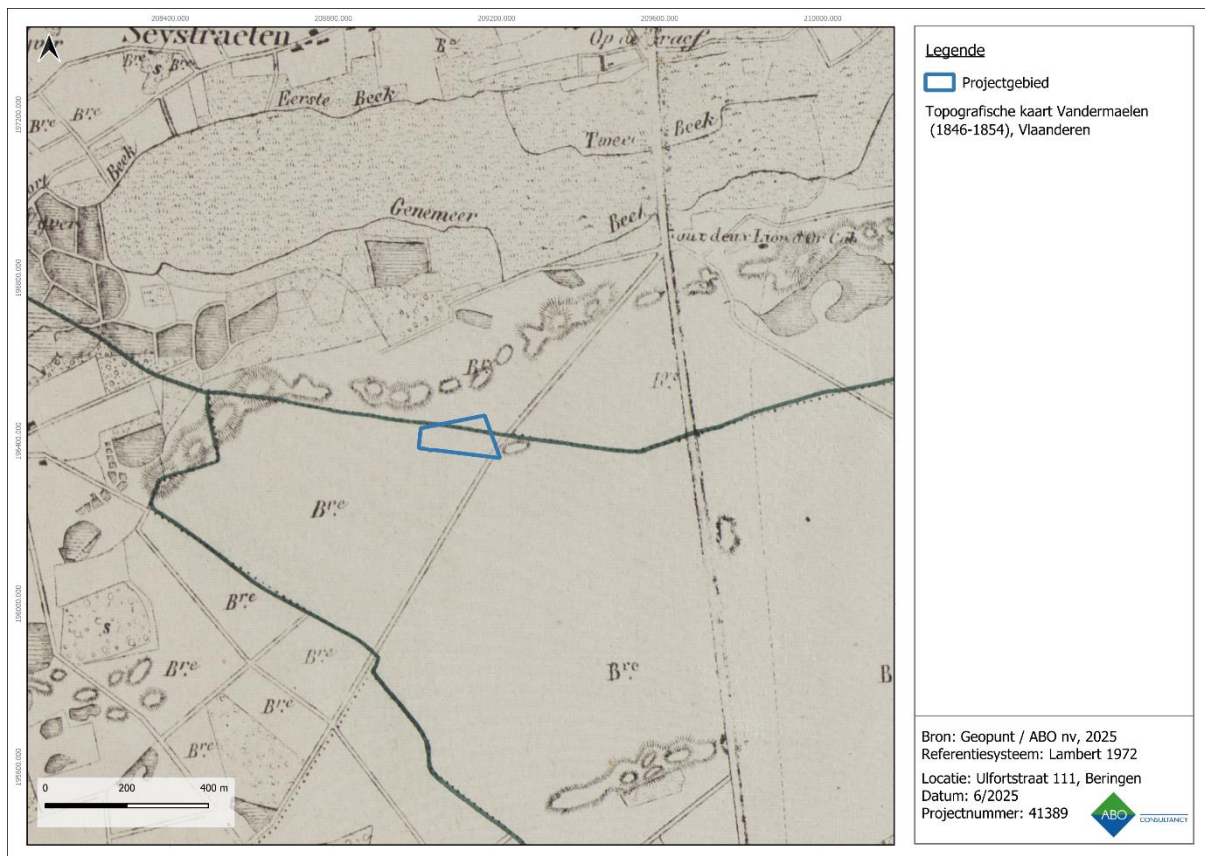
De oudste raadpleegbare betrouwbare cartografische bron is de **Ferrariskaart** (1777). Op deze kaart staat ter hoogte van het projectgebied onontgonnen heidegrond gekarteerd. Een noord-zuid georiënteerde weg doorkruist het terrein, alsook een west-oost georiënteerde duinengordel. Ten noorden zijn rondom de beek natte beemden en vijvers zichtbaar, waaronder de *Ulsert Vyver* waaraan het huidige bos zijn naam ontleent. Een nabijgelegen heuvel wordt benoemd als de *HubertneusenBergh*. Zeker opvallend is de benoeming van een *Terrein Contesté* ten zuiden van het projectgebied. Op de **Atlas der Buurtwegen** (ca. 1840) maakt het projectgebied deel uit van een gigantisch perceel. In de wijde omgeving is geen bebouwing aanwezig. In het zuidoosten raakt het terrein aan de Beverlosesteenweg (*Chemin N°1 & Chemin N° 5*). Ook de **Topografische kaart Vandermaelen** (1846-1854) bevestigt dit gebrek aan bebouwing. Het terrein wordt aangeduid als heidegrond (*'Bre.'* Ofte *bruyère*). Net naar het noorden is de duinengordel zichtbaar, aan de overzijde van de Beverlosesteenweg bevindt zich een heuvel. De **topografische kaart van 1873** geeft een beter beeld van het grondgebruik. Hoewel binnen het projectgebied zelf nog steeds heidegrond, en ook een heuveltop, gekarteerd worden, toont de onmiddellijke omgeving percellering met veldwegen en (aangeplante) naaldbossen.

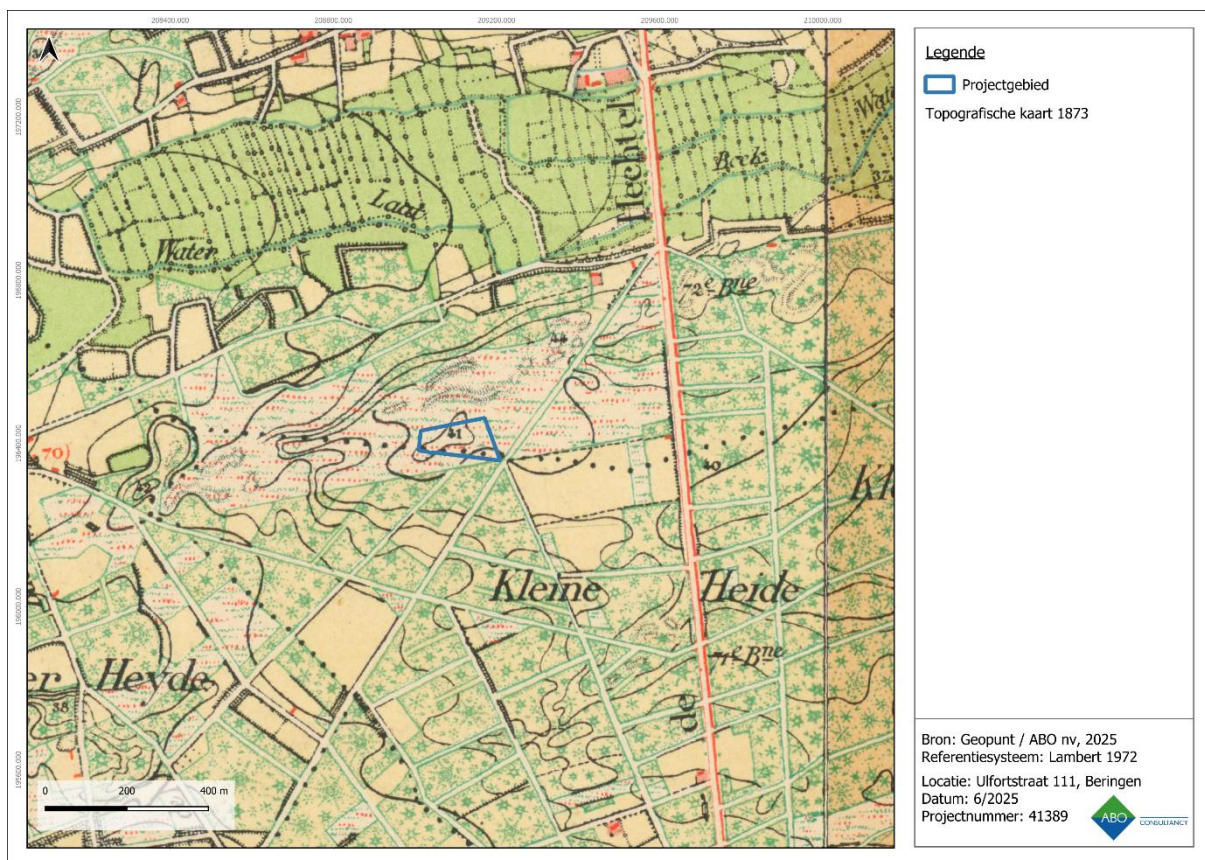
Figuur 21: Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied

Figuur 22: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied

Figuur 23: Vandermaelen-kaart met aanduiding van het projectgebied

Figuur 24: Topografische kaart van 1873 met aanduiding van het projectgebied

4.4 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

De topografische kaart van 1904 werd geraadpleegd maar niet weergegeven omdat deze geen noemenswaardige verschillen toont met de voorgaande. De omgeving is op de **topografische kaart van 1939** wel drastisch veranderd (Figuur 25). Enerzijds breidt ten zuidoosten de nieuwe mijnbouw, en verder ook de eigenlijke mijn, zich uit. Langs de noordelijke rand van het terrein werd doorheen de duinengordel een spoorweg aangelegd. Centraal wordt nog steeds de heuveltop weergegeven.

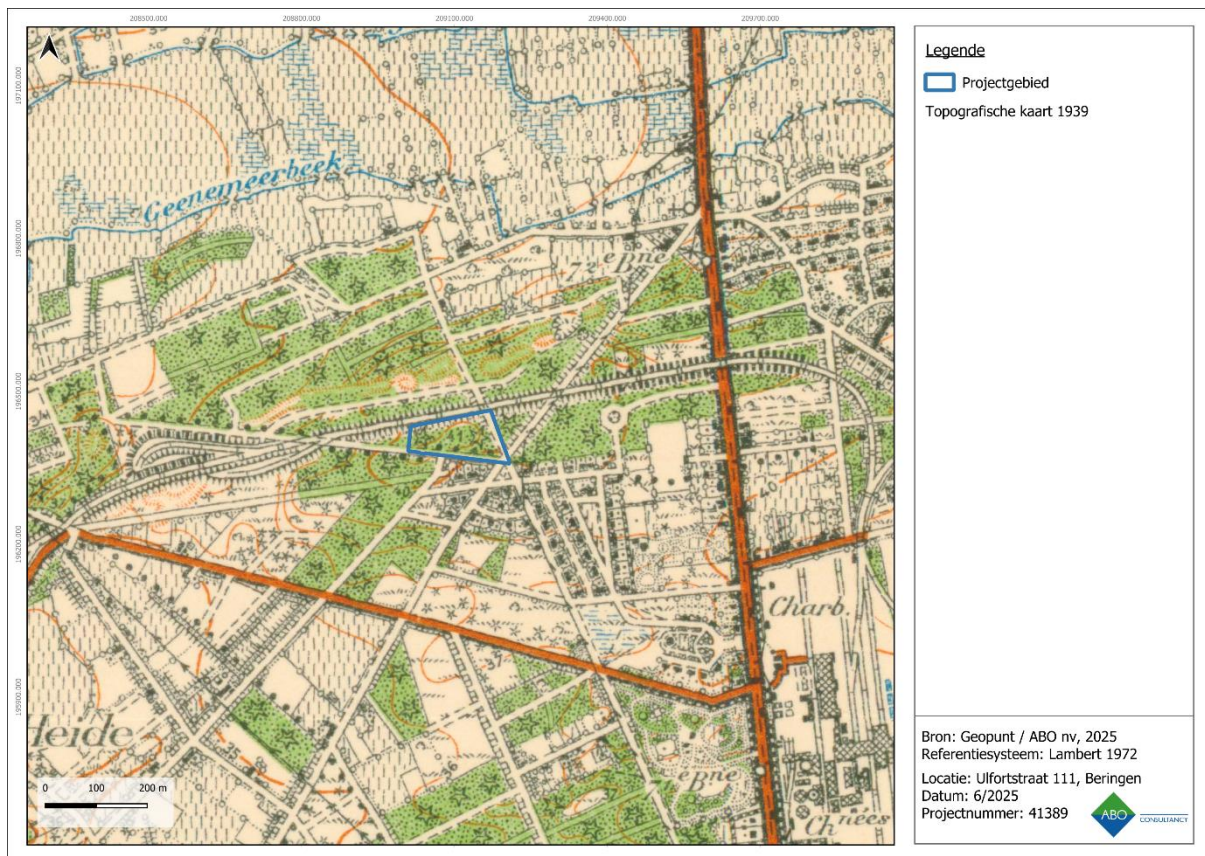
De oudste raadpleegbare luchtfoto's werden tijdens de Tweede Wereldoorlog genomen door Duitse en Amerikaanse vliegtuigen. Deze tonen het terrein als onbebouwd en braakliggend. In de onmiddellijke omgeving zijn bomkraters zichtbaar; de steenkoolmijnen waren ook tijdens de oorlog operationeel en een belangrijk doelwit. In het najaar van **1945** zijn kleine vlekken zichtbaar in het zuiden van het terrein (Figuur 26); het kan niet uitgesloten worden dat hier sprake is van bominslagen. Omwille van de trefkans op aanwezige oorlogsmunitie wordt als bijlage aan deze archeologienota een CTE-risicoanalyse toegevoegd.⁸

Op de orthofoto van **1971** verschijnt voor het eerst bebouwing op het terrein (Figuur 27); de kern van het huidige gebouw met een noordoost-zuidwestelijke oriëntatie is zichtbaar alsook een haag, paden en groenaanleg. De topografische kaart van 1969 bevestigt dit beeld (Figuur 28). Op deze kaart wordt ook niet langer de heuveltop, zichtbaar op eerdere kaarten, weergegeven. De bodemkaart sprak binnen het terrein van opgehoogde gronden; het is hiermee waarschijnlijk dat het terrein afgevlakt werd door middel van ophoging in plaats van afgraving.

Op de orthofoto van **1988** is langs de noordelijke rand van het voetbalveld een smalle structuur zichtbaar (Figuur 29); mogelijk een tribune of koterij voor het stockeren van materiaal. Doorheen de opeenvolgende decennia vinden verschillende kleinschalige bodemingrepen plaats rondom de school. Deze kunnen toegeschreven worden aan de aanleg en verwijdering van verharding, structuren en speeltuigen. Een recent voorbeeld hiervan is de orthofoto van **2022** waarop een deel van de aanwezige verharding verwijderd wordt (Figuur 30). De orthofoto van 2024 toont de huidige situatie (Figuur 31).

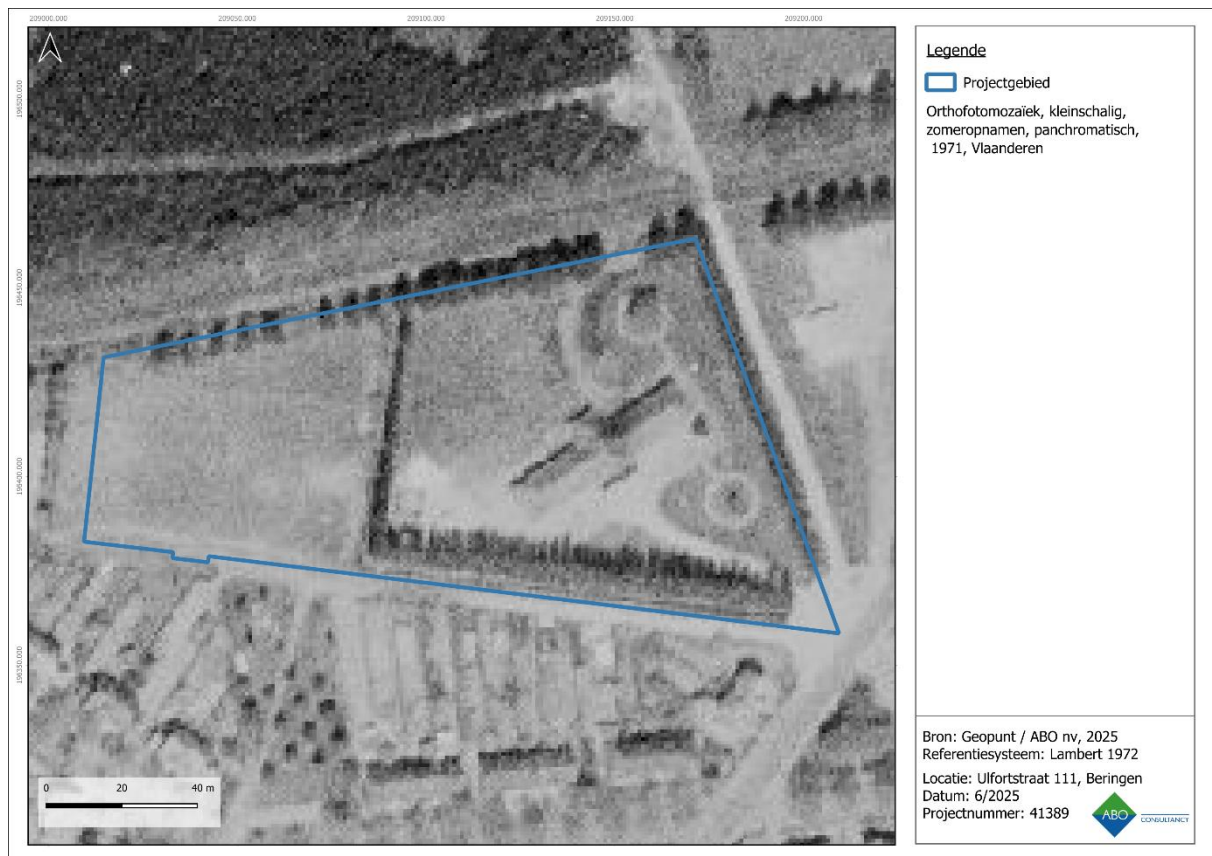
⁸ Pype 2025.

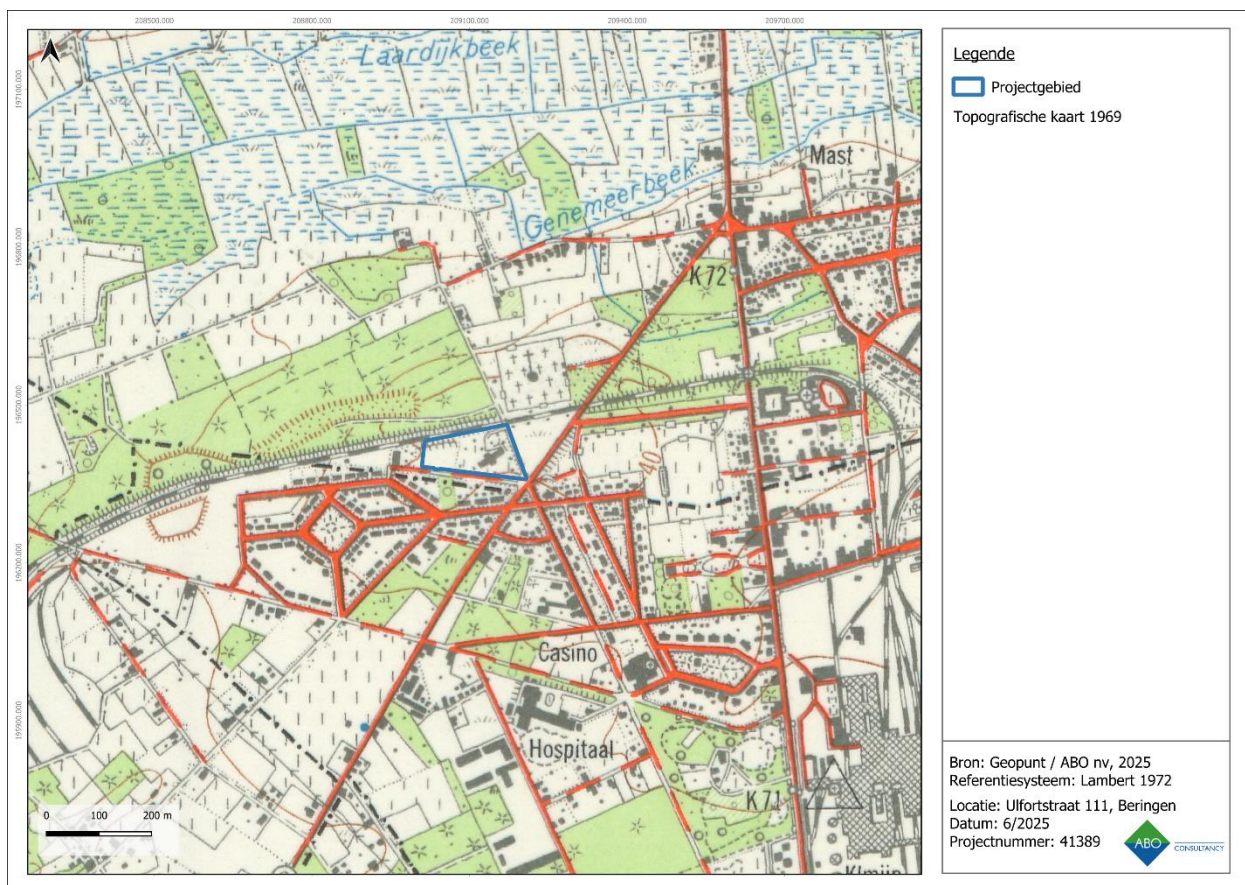
Figuur 25: Topografische kaart van 1939 met aanduiding van het projectgebied

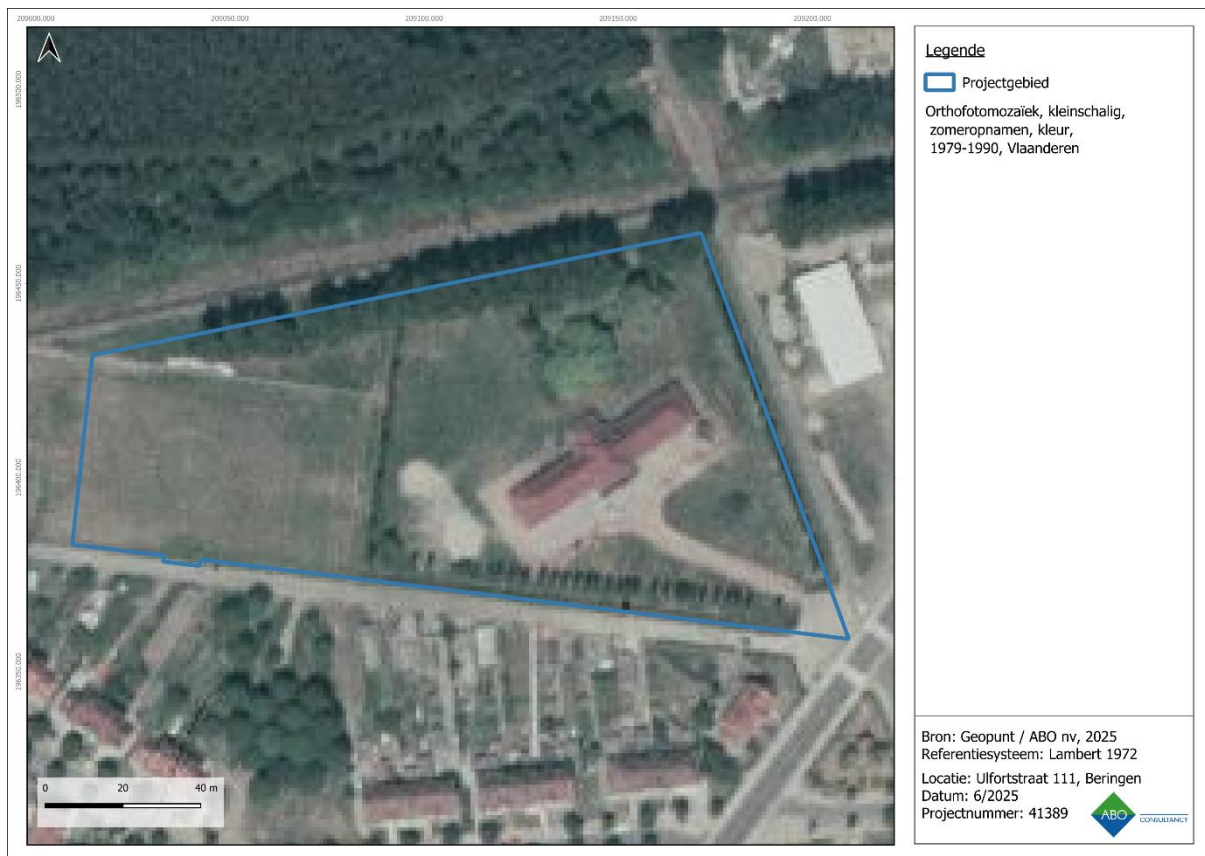
Figuur 26: Orthofoto uit 1945 met aanduiding van het projectgebied (Onder De Radar 2025).

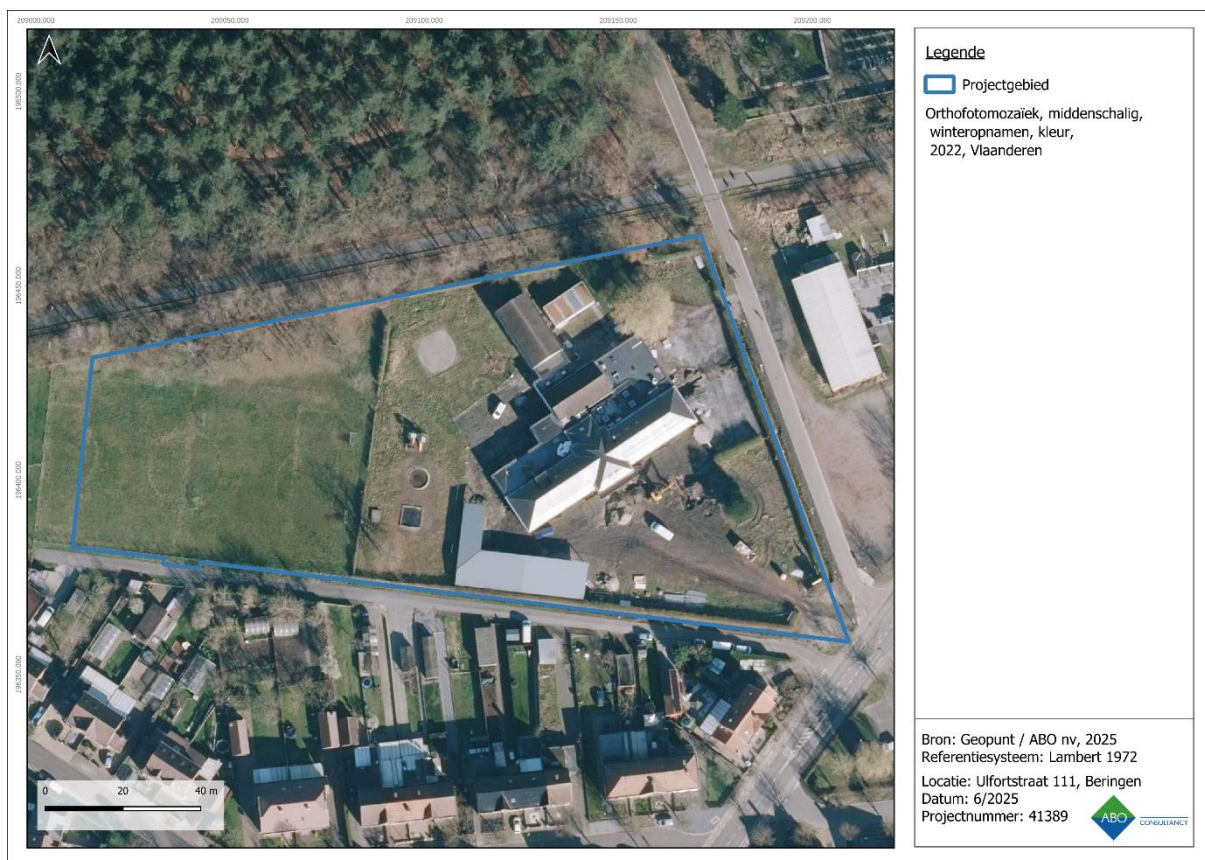
Figuur 27: Orthofotomozaïek uit 1971 met aanduiding van het projectgebied

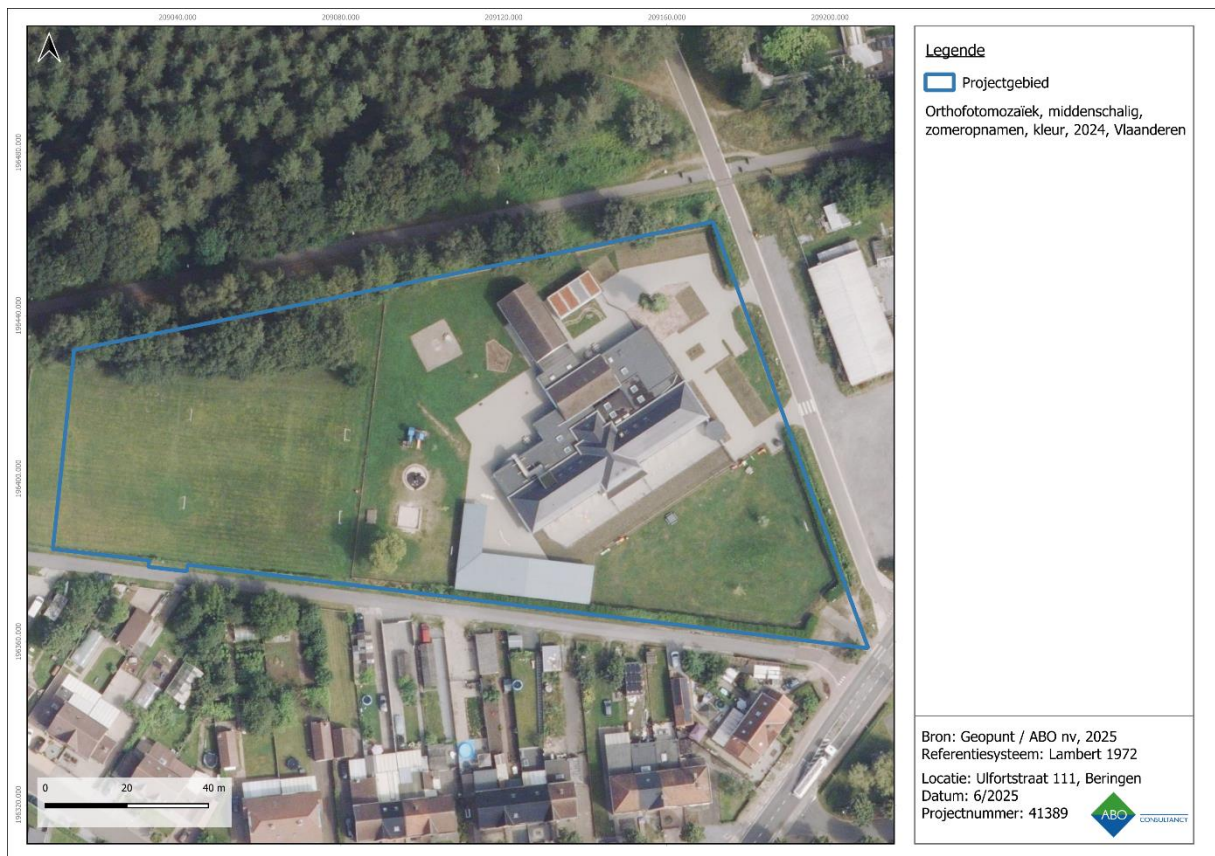
Figuur 28: Topografische kaart van 1969 met aanduiding van het projectgebied

Figuur 29: Orthofotomozaïek uit 1988 met aanduiding van het projectgebied

Figuur 30: Orthofotomozaïek uit 2022 met aanduiding van het projectgebied

Figuur 31: Meest recente orthofotomozaïek (2024) met aanduiding van het projectgebied

5 BESLUIT

Deze archeologienota werd opgemaakt door ABO nv naar aanleiding van stedenbouwkundige handelingen in de vorm van de bouw van een schoolgebouw met bijhorende wadi, waterputten en omringende verhardingen en groenaanleg. Het doel van dit onderzoek is drieledig. Ten eerste wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten bewaard zijn en in hoeverre ze bedreigd zijn door de geplande bouwwerken. Ten derde wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is. Het antwoord op deze onderzoeksvragen luidt als volgt:

- Er zijn tijdens archeologische vooronderzoeken met ingreep in de bodem in de directe omgeving sporen gevonden uit de metaaltijden tot en met de volle middeleeuwen. Er is echter ook sprake van verschillende sites waar enkel recente verstoringen werden aangetroffen. Bouwkundig erfgoed uit de onmiddellijke omgeving verwijst overweldigend in de richting van de uitbouw van de mijn(cité) in de eerste helft van de 20ste eeuw. Op basis van deze informatie bestaat de kans om resten en/of sporen van menselijke aanwezigheid uit uiteenlopende perioden aan te treffen ter hoogte van het projectgebied. Het kan op basis van dit bureauonderzoek echter niet gesteld worden dat er een verhoogde verwachting is voor een specifieke archeologische periode.
- Uit historisch en landschappelijk onderzoek blijkt dat het projectgebied onbebouwd was en in gebruik was als heidegrond vanaf de tweede helft van de 18de eeuw tot en met het midden van de 20ste eeuw. Landschappelijk gezien is het projectgebied gelegen op de rand van een woonwijk en langs een spoorweg. Historisch gezien bevindt het projectgebied zich op een heuveltop nabij een natte laagte. Dergelijke gradiëntzones vormen aantrekkingspolen voor zowel tijdelijke als permanente menselijke nederzettingen. De recente bebouwing binnen en rondom het projectgebied brengt mogelijk een verlaagde archeologische verwachting met betrekking tot de steentijden met zich mee. Echter kan ook gesteld worden dat de bodemkaart het terrein karteert als opgehoogde gronden (ON). Hierbij kan niet uitgesloten worden dat antropogene ophogingslagen onderliggende archeologisch relevante horizonten afgedekt hebben. Bijgevolg is niet uit te sluiten dat er erfgoed vanaf de steentijden aanwezig zou kunnen zijn. Luchtfoto's uit de Tweede Wereldoorlog tonen mogelijk impactkraters binnen het westen van het projectgebied. De aannemer plant voor meer dan 5.500m² aan bodemingrepen (inclusief buffer vanwege compactie) reikende van 0,80m-mv tot 3,00m-mv. De bureaustudie volstaat niet om de impact van de werkzaamheden op archeologisch erfgoed in de bodem volledig in te schatten.
- Op basis van de bovenstaande argumenten wordt besloten dat er een potentieel tot kennisvermeerdering is voor het projectgebied. Binnen delen van het projectgebied, onder meer ter hoogte van bestaande gebouwen, structuren en verhardingen in het oosten, worden geen bodemingrepen beoogd. Ter hoogte van de nieuwbouw en nieuwe verhardingen in het westen, alsook de nieuwe verhardingen in het oosten wordt vooronderzoek aanbevolen.

De huidige bureaustudie is niet afdoende: de toestand van de bodem ter hoogte van de geplande bodemingrepen kon niet vastgesteld worden op basis van historische- en kaartstudie. Hieraan gekoppeld kon de afwezigheid van archeologisch waardevolle sites binnen het projectgebied niet bevestigd worden. Deze vaststelling doet ons concluderen dat verder archeologisch onderzoek aan te raden is en wordt er aldus gepleit voor een **archeologisch vooronderzoek** voor het projectgebied zodoende omkaderd in het Programma van Maatregelen.

Het gehele onderzoek betreft een traject met uitgesteld onderzoek omwille van maatschappelijke redenen. Het projectgebied is een actief schoolterrein; de opdrachtgever geeft de voorkeur aan de uitvoer van vooronderzoek tijdens de schoolvakantie.

De **CTE-analyse** in bijlage⁹ vermeldt een risico op het aantreffen van conventionele explosieven, in het bijzonder vliegtuigbommen uit de Tweede Wereldoorlog, ter hoogte van het projectgebied. Opdrachtgever, uitvoerend archeoloog en aannemer worden aangeraden om het document door te nemen en gepaste maatregelen te nemen bij uitvoer van grondroerende bodemingrepen. In het Programma van Maatregelen wordt bij de randvoorwaarden en actoren van elke onderzoeksfase het belang van de CTE-RA en de aanwezigheid van een CTE-deskundige benadrukt.

Figuur 32: Overzicht van het archeologisch advies met betrekking tot het projectgebied

⁹ Pype 2025.

6 BIBLIOGRAFIE

Cartografische bronnen

Atlas Cadastral parcellaire de la Belgique de Limbourg, Philippe-Christian Popp, uitgegeven in 1842-1879, schaal 1:5000.

Atlas van de Buurtwegen, opgesteld naar aanleiding van de wet op de buurtwegen van 10 april 1841, schaal 1:2.500 (overzichtsplannen schaal 1:10.000).

Geopunt Vlaanderen, Orthofoto's 1971, 1979-1990, 2002-2003, 2014, 2015, 2016, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024 *Ulfortstraat, Beringen* [online], <http://www.geopunt.be> (geraadpleegd op 23 juni 2025)

Kaart van Villaret, Institut National de l'Information Géographique et Forestière, Sint-Mande (France), CH 292, uitgegeven in 1745, schaal 1:14.400.

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden voor Zijn Koninklijke Hoogheid de Hertog Karel Alexander van Lotharingen, Jozef Jean François de Ferraris, Koninklijke Bibliotheek van België, uitgegeven in 1770-1778, schaal 1:11.520 herleid naar 1:25.000.

Topografische kaart van België, Philippe Vandermaelen, uitgegeven in 1846-1854, schaal 1:20.000.

Topografische kaarten, 1873, 1904, 1939, 1969, 1981, 1989, *Ulfortstraat, Beringen* [online], www.cartesius.be, (geraadpleegd op 23 juni 2025)

Publicaties

Deville, T., en S. Houbrechts. 'Zuidstraat te Beringen proefsleuvenonderzoek'. Condor Rapporten. Hasselt: Condor Archaeological Research, januari 2022. <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/21440>.

Groenhuijzen, Mark. 'Landschappelijk booronderzoek Beringen - Ulfortstraat (23.017)'. Zuidnederlandse Archeologische Notities. Amsterdam: VUHbs archeologie, 2018. <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/6127>.

Inventaris Onroerend Erfgoed. 'Beverlo'. Geraadpleegd 17 juni 2025. <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/13850>.

Laloo, Pieter, en Wouter Vennekens. 'Beringen Houtpark Nota Verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek'. Sint-Michiels-Brugge: Ruben Willaert nv, 2025. <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/32386>.

Lees, Tom, Alexander Doucet, Ward Decramer, en Lisa Fenucci. 'Eindverslag Archeologisch onderzoek Beverlo - Zuidstraat', 30 mei 2024. <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/rapporten/eindverslagen/2940>.

Pype, Pedro. 'Risicoanalyse Aantreffen van conventionele en toxische explosieven (CTE) tijdens grondroerende werken ter hoogte van de Ulfortstraat nr. 111 te Beringen (Prov. Limburg)'. ABO Archeologische rapporten. Gent: ABO nv, juli 2025.

Van Kerkhoven, I., R. Paulussen, T. Deville, en D. Mervis. 'Dennenstraat te Beringen (gem. Beringen) Archeologisch vooronderzoek door middel van Proefsleuven'. Condor Rapporten. Bilzen: Condor Archaeological Research, mei 2014. <https://oar.onroerenderfgoed.be/publicaties/ROEV/3074/ROEV3074-001.pdf>.

Van Liefferinge, Nick, Maarten Smeets, Ludo Fockedeij, en Marjolijn De Puydt. 'Het archeologisch bureau- en booronderzoek aan de industriezone Ravenshout-Noord te Beringen'. Archeo-rapport. Kessel-Lo: Studiebureau Archeologie bvba, 2013.
<https://oar.onroerendergoed.be/publicaties/ROEV/2980/ROEV2980-001.pdf>

Yperman, Wouter. 'Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Hospitaalstraat te Beringen'. Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2019.
<https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/12458>.